

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskernes Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her:

<https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

NANNA VIDEBECH
FØDT WANSCHER

MINDER FRA MIN BARNDOM
OG UNGDOM

TRYKT SOM MANUSKRIFT

KØBENHAVN

TRYKT I TH. STENERSENS BOGTRYKKERI - WESTEND

1912

FORORD.

Den 21. April 1902 var det Hundredeaarsdagen for min kære Fader, *Vilhelm Wanscher's* Fødsel. Vi, hans Børn, havde samlet Slægt og Venner til en lille Mindefest, ved hvilken Lejlighed et Brev blev oplæst, som jeg i Dagens Anledning havde skrevet om Fader.

Siden da har jeg ofte syslet med Tanken om at nedskrive mine Erindringer fra mit lykkelige Hjem og derved sætte mine kære Forældre et lille Mindesmærke, og i Sommer 1912 fik jeg saa bragt Tanken til Udførelse og fik nogle »Minder fra mit Barndomshjem« optaget i et Par Numre af »Illustreret Tidende«. Jeg modtog da mange Breve fra de Venner, der har kendt og elsket mit Hjem, med Opfordringer til at drage endnu flere Minder frem fra den Tid, og jeg har derfor nu samlet dem i denne lille Bog.

Frederiksberg, i December 1912.

NANNA VIDEBECH,
f. Wanscher.

Om Faders Forfædre findes der meget lidt bevaret, hvorimod Moders Navn findes paa Stamtavlen over den vidt forgrenede *Hornemannske Slægt*, hvis Stamfader, *Hans Hornemann* f. 1560 var Raadmand i Næstved. Min Morfader, Consistorialraad *Jens Ernst Wegener*, var Forstander paa *Jonstrup Seminarium* og gift med *Birgitte Marie Bindsbøll*, hvis Moder var født *Hornemann*. — Min Farfader, *Christopher Wanscher*, stammede fra Holland; han kaldtes Købmand Wanscher, var Thehandler og Forhandler af chinesisck Porcelæn; han blev gift d. 6. Juli 1787 med *Karen Smidt*. Han døde d. 2. November 1823, hun, d. 8. Juni 1841. De havde 15 Børn, hvis Navne alle er optegnede i Farfaders gamle Bibel, der har han ogsaa skrevet om Københavns Bombardement d. 2. 3. og 4. September. Om man af hans Optegnelser i Biblen kan slutte, at han var særlig kristelig, ved jeg ikke, det var vist almindelig Skik dengang at notere større Begivenheder i Biblen.

Han var en meget stræng og ukærlig Fæder og Børnene kom først til Syne om Aftenen, naar Faderen gik i Clubben, hvorhen han gik hver Aften; saa gjorde Farmoder alt for at gøre det hyggeligt for de mange Børn. Penge fik hun saa mange hun vilde have og mod hende var han altid god. Hver Morgen kom en Frisør og puddrede ham, han skal have været en stætelig Mand. Min Fætter, *Jacob Arnkiel*, der var den ældste af os Børnebørn, kunde godt huske ham.

Gamle Nathanson, Redaktør af Berlingske Tidende, har en Gang fortalt mig, at han tidt havde set Farfader og ligeledes hans Fader, min Oldefader, de var Begge smukke statelige Mænd. Ogsaa Farmoder skal have været en Skønhed og det er troligt nok, nogle af hendes Døttre, Tante Melle og Tante Amalie sidstnævnte gift med Arnkiel, var, efter Faders Beskrivelse overordentlig smukke; i Tante Amalie var Digteren, *Ludvig Bødtcher* meget forelsket; han var Ven med min Onkel August, Faders yngste Broder. Onkel August havde en køn Stemme, ikke saa smuk og uddannet som Faders, men dog meget velklingende, og naar han — efter den Tids Skik — sang Viser ved Bordet, var vi altid henrykte. Faders ældste Broder, Onkel Carl, har jeg ikke kendt, han skal ogsaa have været meget musikalsk og *Phister* har fortalt Fader, at han, der paa Grund af sin smukke Baryton, tidt optraadte i Operaer, havde megen Glæde og Nytte af sit Bekendtskab med Onkel Carl, der spillede udmærket Claver. Han fortalte bl. a., at der en Gang var et Parti i en Opera, som han slet ikke kunde faa fat paa, men saa mødte han Onkel Carl paa Gaden en Dag, han fik ham med sig hjem og gennemgik Partiet med ham og *Phister* gik glad derfra. — Fader vilde selv saa gjerne have været til Scenen, med det vilde Farfader ikke høre Tale om, og han maatte da nøjes med at lade sin skønne, sjælfulde Stemme lyde i sine egne Stuer. Da Moder ogsaa var meget musikalsk, kunde spille alt fra Bladet og samtidig tage en hvilkensomhelst Mellestemme, var det jo ikke saa underligt, at Musikken spillede en fremtrædende Rolle i vort Hjem og at vi Børn tidlig fik Sans for den.

HJEMMET I GOTERSGADE.

Farfader ejede et Sted i Gotersgade Nr. 340, (senere Nr. 27). Der er alle Børnene fødte og da de alle var hjemme, beboede de hele Huset. Da en af Faders Søstre, Tante Line, blev gift, boede hun og hendes Mand paa 2. Sal og da Bedsteforældrene begge vare døde, blev Stueetagen lejet ud og alle Faders ugifte Søstre beboede saa 1. Sal. Det var en utrolig ubekvem Lejlighed de rige Piger tog til Takke med! En smal Trappe førte op til Værelserne til Gaden: — »Salen« (der knn blev benyttet ved festlige Lejligheder) og Dagligstuen, der smykkedes af 4 store Vægmalier med bibelske Sujet'er: Joseph og hans Brødre, Hagar og Ismael, Jephtas Datter og Isaks Offring. Om Formiddagen benyttedes Dagligstuen til Skolestue. Tante Amalie Arnkiel var nemlig vendt hjem som Enke med 3 Børn og holdt en lille Pigeskole, men paa Slaget 2 blev Bænkene og Bordene ryddet til Side, Stuen forvandlede til Dagligstue og Tanterne indtog deres Pladser ved de 3 Vinduer.

Fra Forhuset førte en aaben Svalegang, hvor Sne og Regn uhindret kunde trænge ind, til Soveværelserne i Baghuset, Posten var i Gaarden, og Køkkenet, med aabent Ildsted, saa koldt, at den, der »havde Uge« gik med Måske for Ansigtet og Handsker paa de kønne Hænder! Og dog blev der i det Køkken lavet de herligste Retter! Ja, det var dejligt at være hos Tanterne!

Tante Amalies Døttre, Hulda og Matthea, var to nydelige Piger og den Dag Hulda som Confirmand steg ind i Karethen med sin Moder, blev en Student, der boede ligeoverfor aldeles indtaget i hende. Han skaffede sig Adgang til Huset og han og Hulda blev da ogsaa forlovede et Par Aar efter. Den unge Student hed Harald Rasmussen, det var den senere saa bekendte Professor *Harald Rasmussen*, almindelig kaldet »danske Rasmussen«, fordi han var en saa glimrende Lærer i Dansk. Efter den Tids Skik kom han hver Aften hos sin Forlovede, og det var en Tilvæxt til Glæderne hos »Tanterne i Gotersgade«; han læste højt for os, gjorde Kortkunster, legede med os — og hver Aften smurte en af Tanterne en særdeles lækker Portion »Skolemad« til ham til næste Dag.

Harald Rasmussen havde en meget tyrannisk Fader, der tvang sine Børn ind i de Stillinger, han ønskede, og den yngste Søn *Rudolph*, blev da meget mod sin Villie og Tilbøjelighed sendt til Coffardis, hvad der den Gang var en forfærdelig streng Tilværelse; naar han var hjemme boede han hos Harald og kom altsaa med over til Tanterne; den mørke Rudolph med de dybe, brune Øjne og den lyse, glade Matthea blev strax indtagne i hinanden og forlovede sig. Tanterne, der syntes, hun var deres egen lille »Prinsesse«, var meget derimod; men havde de kunnet se ind i Fremtiden: den trofaste Kærlighed, der bandt de To sammen og den store og meget ansete og indbringende Stilling, han kom til at indtage i »Dansk Lloyd« og ved hele den Switzerske Dykker-Entreprise — vilde de have været gladede! Rudolph og Matthea elskede Fader og Moder; Rudolph sagde en Gang til mig: »Ja, hvad var Deres Fader ikke for en Mand! Han læste En Be-

kymringerne ud af Øjnene, uden at man klagede, og i mine sværeste Stunder har han hjulpet mig med sine kloge Raad og uegennyttige Hjælp.«

Tanterne havde nok hver haft sin lille Ungdomsroman, som Forældrene forpurrede; om Tante *Louise's* ved jeg kun, at »han« hed Werner; hun var Familiens dygtige Finansminister, hun sparede paa Skillingen og gav Daleren ud. Naar Børnene plagede hende om »Skillingen«, saa hun tilsidst blev vred, kaldte de hende blot: »Madam Werner«, saa gav hun Køb. — Børn er jo grusomme! Tante *Melles* Ungdomssværmeri var en smuk Officer, som hun ikke maatte faa; hvorfor den yngste, den søde, lystige Tante *Nicoline* fik Lov til at faa sin Rasmussen er en Gaade; han mindede i et og alt om »unge Jochum« i »Landmansliv« af Fritz Reuter; naar han blot fandt sin Slobrok, sine Tøfler og sin Pibe parat, naar han kom hjem fra Contoret, var han glad og lod hende raade. Det var — trods »Jochum« — et muntert, selskabeligt Hus, indtil de fristede den store Sorg at miste deres eneste, tilbedte Søn, Vilhelm, et flinkt, elskværdigt Menneske. — Tante Melle var meget original i sine Indfald. Kun en Gang traf hun sammen med Fru *Roed* hos os, og da vi spurgte hende, hvad hun syntes om hende, sagde hun: »Ikke godt! Hun saa mig hele Tiden i min Skilning og den er tynd.« Det var virkelig en Skavank hos den begavede Frue, at hun lod Folk føle deres svage Sider.

Tante Melle var en meget flittig Kirkegænger og en Gang, da hendes kære Præst var død, følte hun sig ganske »hjemløs«. Efter Nogens Raad gik hun saa til en ny Præst. »Naa, hvad synes Du saa om ham?« spurgte vi, hun svarede kun mismodigt: »Fly mig min Salmebog og min Bibel, saa gør jeg Dig den Prædiken«.

og der gik hun ikke mere. En Dag saa jeg hende sidde andægtig i Kirken for at høre en meget bekendt Præst. Han havde — efter min Mening — hvis man kan bruge det Udtryk, saa »daarlige Manerer«, at jeg, meget lattermilde Pigebarn, maatte putte mit Lommestørklæde i Munden, for at skjule min Latter. Han fløj op og ned i Prædikestolen — ligefrem dunkede i Bedepulten, saa — Skam være Kirkekonen — Støvet røg ud af den, og da nu Guldfrynsen om den løsnedes mere og mere og blev hængende ved hans Arme, uden at han mærkede det, var det, mildest talt, forstyrrende. En Tid efter udtalte Tante Melle meget bestemt, at han var for hidsig en Præst og paaberaabte sig mig som Vidne: »Nanna og jeg var i Kirke den Dag Pastor X flækkede Prædikestolen.«

Paa sin milde Maade raadete Moder hende saa til at høre Pastor *Fenger* paa Christianshavn; hun gik da ogsaa straks næste Søndag den lange Vej fra Gotersgade til Frelsers Kirke, men sagde bagefter til Moder: »Men Hanne! Hvor tror Du, jeg har Taalmodighed til det? Der sidder jeg i Kirken paa Kristianshavn og saa henter han hvert Ord i Helligøjstes Kirke.« — *Fenger* talte jo som bekendt meget langsomt. — I hvilken Kirke Tante Melle saa endelig landede husker jeg ikke.

Da Farfader døde, flyttede Sønnerne hjemmefra, og Fader kom paa Grosserer *Zinns* Kontor og blev fra den Tid gode Venner med Sønnen, *Ludvig Zinn*, og for Datteren, *Emma*, blev han en Fortrolig, der var

postillon d'amour mellem hende og *I. P. E. Hartmann*. Fru *Regitze Zinn*, f. *Gødvad* har tidt fortalt mig om Landstedet »Elba«, der laa, hvor nu Zinnsgade ligger med den store Have ned til »Kjærlighedsstien«, den nuværende Østersøgade, »der i Haven sad vi tidt med Lys 'om Aftenen« fortalte hun, »og lyttede til Wanchers skønne Stemme, naar han ude fra vor Baad paa Søn sang Quartetler og Terzetter med Ludvig, Lund og Abrahams, Notarius publicus.« (Jens Lund gift med Vahlia Hornemann.)

Senere etablerede Fader sig selvstændig som første Forhandler af Strandmøllens Papir. Moder lærte han at kende hos Geheimraad *Collins* og var første Gang hos hendes Forældre, *Wegeners* paa *Jonstrup* Seminarium d. 11. Novbr. 1832, indført af Mormoders Broder *Godtlieb Bindsbøll*; i Vinterens Løb havde de nok mangan en munter Tur derud sammen med *Louise Collin* og *Lotte Hornemann*, (Befordringen: en aaben Fragtvogn) og Moders kæreste Søster, *Sofie*, en halvvoxen Pige, havde allerede d. 8. April sine »Formodninger«, den Dag kom Fader nemlig hjem fra en Rejse til Hamborg og tog straks derud med Gaver til dem Alle »men til Hanne havde han rigtignok de smukkeste!« sagde hun senere. D. 28. April 1833 blev de saa forlovede. Fader var da 31 Aar, Moder 18 og hun maa have været — om ikke smuk — saa dog meget yndig med sin fine Farve, det lyse, castaniebrune, krøllede Haar og de milde, violblaa Øjne.

D. 19. Maj 1834 holdt de Bryllup. Foruden 19. Maj og 28. April var 11. November og 8. April (kaldet »Hamborgerdagen«), altid Festdage alle de Aar vort Hjem bestod. — Et smukkere Samliv kan ikke tænkes,

i saa mange rolige, lykkelige Aar! De fik efterhaanden en stor Børneflokk:*)

Naar Børnene kom til Verden, omgav Fader naturligtvis Moder mere endnu end ellers med al den Omhu og Comfort han kunde udfinde. Men — vor, iøvrigt, meget kære Læge, Overchirurg ved Frederiks Hospital *Gundelach Møller*, var meget faamælt og imponerende med sit store Kalvekryds og lange, fine Frakke; Jordmoderen, Md. Forsberg, der ogsaa betjente Kronprinsessen (senere Kristian d. 9des Dronning, Louise) var temmelig fordringsfuld, og Tante Melle, der var en udmærket Sygeplejerske, var tillige meget despotisk paa det Omraade, saa Moder — hvad hun senere har fortalt os — mellem de 3 allierede Stormagter følte sig som et villieløst Barn paa de Tider. Naa, det har vist været meget sundt, da Alt forløb saa udmærket. Hun var saa glad, naar hun atter fik Lov at blive Husmoder.

Senere fik vi Onkel *Emil*, det vil sige Professor *Emil Hornemann* til Læge; han var omtrent jævnaldrende med Moder og Halvfætter til hende, saa det blev langt mere gemytlig og vi sværmede for ham; han var jo meget smuk og meget morsom og havde et saa kærligt Hjerte for alle lidende og trængende Mennesker og for Dyr, (han blev drillet med, at han lukkede Musene ud af Fælden og slap dem løs i Spisekammeret) og jeg ved, at han flere Gange tog Tæppet eller Dynen af sin Seng og gav dem til Fattige.

Han var en glimrende Læge; hans store Arbejde for Hygiejnen og hans utrættelige og virksomme Bestræbelser for at indføre Reforme paa alle Lægekunstens Omraader er jo velbekendt; men jeg tror, at hans

*) Se Stamtavlen bag i Bogen.

Kone, Tante Christy (f. Hohlenberg) var lidt ked af hans hygiejniske Foranstaltninger i Hjemmet, saaledes f. Ex.: at Sengene skulde staa utildækkede med opslaaede Sengklæder det meste af Dagen for at blive grundig udluftede.

HJEMMET PAA WAISENHUSET FRA 1834—1855.

Vort Hjem laa paa Købmagergade, det var »Waisenhusets« smukke røde Gaard, hvor nu »Messen« har sine Lokaler; en stor Port førte ind til den og man kunde ikke slippe ind uden at ringe, til Portner Mohr trak i Kæden og hans eller Konens aarvaagne Øje tittede ud af det lille Vindue for at se, hvem der kom; saa faldt den tunge Port drønende i efter En, og man var i den hvælvede Gang; baade til højre og til venstre førte brede Trapper op til Etagerne, med lave, magedlige Trin, smukt Jærngelænder, det hele saa flot, som var det paa et Slot; oppe i anden Etage mundede Trapperne ud i en lang, mørk Korridor, der forbandt begge Fløje; for denne Korridor havde vi en hemmelig Rædsel; en stakkels, sindssyg Mand var nemlig indespærret der. Han havde, som ung Handelsbetjent forset sig og var hjemfalden til Loven, og Faderen, der frygtede Skammen, skjulte ham først, og holdt ham siden indespærret i et usselt lille Rum, til han blev som et vildt Dyr.

Da den Ulykkelige en Gang forsøgte at flygte henover Taget og nær var styrtet ned, tog Fader og C. A. Reitzel sig af Sagen og udvirkede, at han kom i Pleje paa Landet. Da Videbech og jeg i 1869 boede paa Terløsegaard, saa vi ham der paa Egnen — en stakels, ganske uskadelig Patient. —

Det var en dejlig Gaard for os Børn. I Sidehuset var der den store Waisenhuskole, baade for Drengene og Piger, og under de store Lindetræer eller ude paa den solbestraalede Legeplads var der Liv og Røre i Frikvartererne; desværre maatte vi saa aldrig komme derned, men kun fra Vinduerne se paa den lystige »Kædetagfat«; naar Frikvarteret var forbi, fik vi Lov at lege dernede; det var jo kedelig nok, at vi ikke maatte løbe op ad Stentrappen og ikke, naar vi var varme og tørstige, drikke af de Tinbægre, der hang ved Posten, men der var da ogsaa anden Morskab. Inde i Gaardskarlens Værelse var der Snedkerværksted hvor vi fik Lov at høvle og banke og Hans kunde saa mange morsomme Historier.

I Baghuset var der en stor Gymnastiksal for Drengene, men der kom ogsaa mange andre fra Byen og fik Undervisning i Hugning og Fægtning af en gammel statelig Underofficer; han var altid yderst punktlig og mødte før Tiden og de unge Herrer Officerer eller Skuespillere kom gerne lidt for sent, saa var der Tid for Hr. *Zigetti* til at fortælle os Børn om de Felttog, han havde været i. Han havde kæmpet under den store Napoleon, og det kastede jo et forunderligt Skær over den gamle Mand, hans store Knebelsbart syntes os dobbelt martialsk, hans Væsen mere imponerende. Det var altid for tidligt for os, naar hans Elever kom, men en Trøst var det jo, naar det var Mandag eller

Torsdag, for saa kom Skuespillerne fra det kgl. Theater, *Nielsen, Holst, Hultmann*, — ja! hvor tydeligt husker jeg ikke endnu *Michael Wiche*, naar han med sin ejendommelige Holdning og Blikket mod Jorden gik op ad den lange Gaard, fra det stærke Sollys ind i den mørke Sal; der ind maatte vi ikke komme, men vi kunde høre de klirrende Vaaben og Føddernes Stampen, naar de »faldt ud«.

Oppe i Skolebygningen var der en mindre Gymnastiksal for Pigerne; den havde et stort Hjørneskab, hvor Medicinen gemtes, det maa vist hovedsagelig have været Tran, thi hele Rummet var gennemtrængt af en ejendommelig Lugt: Tran blandet med Lugten af Støv og Hømadratserne, Gulvet bar Mærker og Pletter, der vidnede om den Kamp, de Smaa havde for at synke det fæle Fluidum. I den Sal gjorde vi Gymnastik et Par Aftener om Ugen; vor Lærer var en Kaptain *Holmsted* og han underviste samtidig Reitzels, Rungs, Bergsøes og Drachmanns Børn.

Kælderetagen var meget interessant; der laa Jomfru Bergs Værelse, hvor der altid var varmt og hyggeligt, to Trin førte op til Forhøjningen og det var morsomt at se Gaden derfra, Folk saa saa underlige ud, men vi kendte dem alligevel: den tykke Mand, der ikke gik direkte ned i Vinkælderen ligeoverfor, men listede sig ind ad Gadedøren og gennem Gaarden, — den halvtossede Almanakmand med Gadedrengene efter sig, og Karlen i Bluse med Klisterbøtten og den store Pensel, der slog Plakater op; kunde vi læse, hvad de gav? Ja, i Aften, i italiensk Opera gik »*Lucia*« — saa skulde Fader og Moder vist hen at høre *Rossi, Torre* og *Md. Forconi*. Pigernes Værelse var ikke saa rart, der var for varmt og kvalmt; men inde hos Fre-

deriksen, der arbejdede for Fader paa en morsom lille Maskine, (han linierede og bandt Bøger ind), var der uhyre morsomt. Udenfor Køkkenet var Gangen med den høje Trappe op til Gaarden, her var en halv-muggen Lugt af Brænde, Tørv og Portner Mohrs Øl-ankere — og meget mørkt henne ved Portnerkonens Køkkendør, men inde i Stuen var der lyst, og — efter min barnlige Mening — meget hyggeligt den Dag vi var der inde for at vælge os en af de hvide Kattetilinger — men meget uhyggeligt den Aften, da vi var kommet derind med Pigerne for at se Portnerkonen, da hun var død og lå der saa fælt pyntet. Hun havde hvide Bomuldshandsker paa og jeg kan huske, at Portneren bøjede hendes Fingre frem og tilbage og sagde: »Se, hun er ganske everlastisk!« — — Nede i Kælderen kunde vi ogsaa altid være sikre paa at træffe vor Karl, Johan, der viste os sin Haand, af hvilken han, som han sagde, med Villie havde hugget en Finger for at slippe fri for Militærtjeneste, en Heltegerning vi dog ikke udelt beundrede!

I Barnekammeret var der om Morgenen et ordentlig Røre, inden vi blev klædte paa, krøllede og flettede og Jomfru Berg manede os stadig til at skynde os: »Klokken er straks otte, for der gaar Drengene til Latinskolen« — »Skynd Jer dog, der kommer Diligencen kørende!« — og endelig var vi færdige, fik drukket vor Mælk og tog fat paa Lektierne.

Kl. 11 stod Frokosten paa Bordet, den uundgaaelige Øllebrød — undertiden forskønnet med Smagen af Sennesthe — var til os Børn, og vi saa med ærbødig Misundelse paa det lille Laagfad, der stod til Fader og indeholdt en lækker Cotelet, Andesteg eller Høsekød, til hans Fødselsdag altid Østers, en Foræring fra Onkel

Ferdinand, der var Vinhandler. — Saa kom Lærerinderne i Fransk, Tysk, Engelsk og Haandarbejde, og vor gamle, kære Musiklærer, Komponisten *Johan Chr. Gebauer*, som vi forøvrigt var uforskammet dovne til. Gebauer spillede selv meget smukt og hans Compositioner er jo af saa ren en Stil og saa fine og melodiose, at de burde være mere kendte. Hvergang han havde komponeret en af sine Sange, kom han for at faa Fader til at synge den for sig; han fortalte en Gang, at da han havde komponeret Melodien til *H. P. Holst's* yndige Text: »O lad dem flagre som de vil«, havde han spurgt Holst, hvilken Melodi han syntes bedst om, *denne* eller Paullis og Holst havde da svaret: »Ja, Gebauer, det ved jeg knap — jeg elsker dem begge: *De* er glad over Lokkerne, Paulli vemodig.«

Naar Formiddagstimerne var endte, spadserede vi ud med den kønne Barnepige, Birthe, i sin Hedebodyragt; hun skulde passe paa de mindre Børn.

Undertiden gik vi med Fader og det var altid en Fest. Vi var ofte i Thorvaldsen Musæum, paa Gallerierne eller Udstillingen og Fader, der var en stor Kunstelsker aabnede ogsaa vore Øjne for alt det Skønne. Og som han elskede Naturen! Jeg husker en Dag, vi kom op paa »Volden« med ham. De dejlige, gamle Træer vare lige udsprungne og Luften var saa mild og varm. Fader indaandede den i fulde Drag og udbredte sine Arme, som vilde han indeslutte al den Dejlighed i dem og byde Vaaren Velkommen. Og mødte vi saa paa vore Ture en af de Digtere og Forfattere, som Fader kendte og beundrede, standsede han ham, for at vi Børn kunde takke den, hvis Digte eller Fortællinger havde glædet os. Jeg kan huske, at vi en

Gang talte med *Oehlenschläger*, der bøjede sig venligt ned til mig og spurgte: »Kender Du mig fra Alladin?»

Kl. 4 stod Middagsmaden paa Bordet og Ordet var frit, undtagen naar vi kom med Sladder, det indbragte os altid et mildt bebrejdende Blik fra Moder og Fader spurgte: »Har I selv hørt det? — eller været til Stede?» Saa tav vi stille, meget flove.

Kl. 5 skulde Stuen være udluftet, Tæppet og Lampen paa Bordet, Bøger og Linealer være fremlagte, for saa kom vor kæreste Lærer, Harald Rasmussen, og fra 5—7 var i Aande, navnlig naar det var Historie, Dansk eller Litteraturhistorie, som var hans Ynglingsfag.

De kæreste Timer var i min Barndom dog — ærlig talt — Dansetimerne, som jeg glædede mig til hele Ugen; vor første Lærer, en Hr. Bentsen, havde sagt til Fader og Moder, at jeg havde saa gode Anlæg for Dansen, at han syntes, de burde sende mig til Balletskolen. Et af vort Hjemms Børn i Anno 1846 paa Balletskolen! Hvor rent utrolig! Men jeg fortvivlede, jeg havde jo set Prices paa Hofteatret og Børnedansene i »Elverhøj«! Dog, jeg trøstede mig snart og med den største Iver øvede jeg mig paa Battement, Chassés Glissader o. s. v. og jeg følte mig saa glad og stolt, naar Hr. *Brodersen* kyssede mig paa Panden og sagde: »Godt, min rare Pige!» Jeg kan saa tydelig se ham komme i den elegante, brune Kjole med Guldknapperne, det sirlige Linned, de lyse Handsker og de lakerede Sko efterfulgt af *York*, med Violinen skjult under en kort Kappe, jeg kan høre *York* stemme Violinen og jeg kan endnu føle mit Hjærte banke af Glæde og Forventning. Ja, min Kærlighed til Theater, til Dans og Musik har jeg bevaret hele Livet igennem. Selv naar mine Børn gik til Dans hos de omrejsende Lærere, der kom til

vor lille By, *Stubbekjøbing*, fulgte jeg dem hver Gang og overværede Timerne og da de i 1884 havde gennemgaaet et Kursus hos *Valdemar Price* og jeg naturligvis havde fulgt Undervisningen med største Interesse, maatte jeg endog love Forældrene i *Stubbekjøbing* at lade deres Børn nyde godt af min ny Visdom; jeg corresponderede lidt med *Price*, der var en meget fin og elskværdig Mand, og tog saa fat. Alle de mange Børn og jeg morede os lige kosteligt; i 1885 gentoges Timerne, der endte med et Afdansningsbal eller rettere Maskerade, thi Børnene mødte — efter at have faaet Tilladelse dertil — i de nydeligste Dragter. Nu gad jeg se den lille By, hvor sligt vilde vække Opsigt! Der er jo Danseundervisning med Præmie til den kønneste lille Pige, Biografteatre o. s. v. i hvert lille Hul af en By, men dengang maatte vi — paa Opfordring — rulle Gardinerne i vor Stueetage op, at Alle kunde se den Herlighed udefra; Blikkenslageren, der ogsaa spillede Bas til Ballerne og Komedierne, bad om han maatte spille for os, for at se den Stads og lagde Teatersalens lille Gassol ind i Dansesalen af lutter Taknemmelighed; Barberen, der spillede paa Horn, tilbød gratis Musik for ogsaa at komme med til den sjældne Fest og da jeg havde bestilt to Violiner og det samlede Orkester satte i med *Riberhusmarchen*, var der næsten ikke til at være i Stuen, og vi maatte anbringe Musikanterne i Entreen foran den brede Dør. Ak ja! det var glade, uskyldige Dage! *Videbech* morede sig altid over den Glæde alt Sligt voldte Børnene og mig om han end ikke var med til noget Arrangement, undtagen ved Juletid, som han elskede at gøre festlig og højtidelig for os, og hvor han søgte at glæde os paa alle Maader.

Men tilbage til Barndomshjemmet!

Vor Lejlighed var ikke bekvem. Alle Værelserne vare store og rummelige, men Køkkenet var i Kælderen, og der var den Gang heldigvis ingen Fordringer til, at hver i Familien skulde have sit eget Værelse, thi det vilde have været umuligt at tilfredsstille dem. I alle Vinduerne var Karmene saa dybe, at en meget bred Forhøjning med Bord og Stole kunde staa der og naar Gardinerne ind mod Stuen var trukne for, kunde man have en hel hyggelig Stue for sig selv, og der kunde opføres smaa dramatiske Scener, hvad vi ogsaa exellerede i, især i Børnestuen, naar vi var kede af at skulle »være stille«, naar der blev musiceret i Dagligstuen. — Hvad vilde jeg ikke nu give for at høre den Musik igen! — Faders prægtige Tenor var det bedste; men han fandt altid smukke Stemmer til de samlede Numre, som Moder accompanerede til; undertiden havde vi Besøg af fremmede Kunstnere i Musikverdenen, og Kvintetter, Trioer, Kvartetter af Mozart, Bethoven og Haydn tonede da i vor gamle, hyggelige Dagligstue. En af mine første Erindringer er, at den italienske Sanger, *Rossi*, sang hjemme hos os en Aften:

Da var hele Huset festlig oplyst, Bordet straaled af Sølv og Krystal og der duftede af Blomster. Moder skulde jo være Værtinde, saa det var den Aften Rose Hornemann, der accompanerede. Jeg ser endnu for mig alle *Collins*, *Drewsens*, *Hornemanns* og *Linds* og husker at ikke alene alle Damerne, men endogsaa Fader og Onkel *Edvard Collin* havde Taarer i Øjnene, da *Rossi* sang: »Una furtiva lagrima« af Elskovsdriken. Damerne tilkastede ham Blomster, og jeg kan huske at Vister og jeg bagefter legede ganske ugenert

med ham og trak ham ned af den glatte Hestehaars-Sofa. Han var saa venlig imod os og vi saa glade over ham, skøndt vi ikke kunde forstaa hinanden.

Fader lod *Marstrand* male to Billeder af Rossi og forærede Onkel Edvard det ene. Louise Drewsen f. Collin, har en Gang fortalt mig, at hun med sine Forældre havde besøgt Rossi i Italien; han var da Vingaardsejer og sang ikke mere; men han havde dog sunget for dem og atter rørt Onkel Edvard til Taarer, »men« tilføjede Louise, »Moder sagde altid: Wanschers Tenor var dog smukkere!«

Om Aftenen, naar Fader var færdig med sine Forretninger kom næsten altid nogle af Husets Venner: Onkel *Gottlieb Bindesbøll**, Onkel *Theodor Wegener*, *Marstrand*, *Høyen*, *Roed*, *Gurlitt* og *Freund*. Tiden spildtes ikke med store Anretninger, det var kun ved Middagsselskaber at alt var udsøgt, nej, ved et Glas Punch debatteredes de interessanteste Themaer, og muntre Indfald og Vittigheder krydsede hinanden. Mon der er nogen Kreds nu, hvor de morer sig saa godt? Til en Juleaften havde Kunstnerne med lette yndefulde Kultegninger paa rødt Papir prydet Dagligstuen. Alle disse Hænder er nu forlængst Støv, Billederne gemmes som en Helligdom.

Ja, hvilket Hjem for os Børn! Moder var jo saa vidunderlig en Moder.

Hun havde just den (som Fru Gyllenbourg siger) for en Kvinde højeste Dyd: at være huslig. Den huslige tænker jo altid først paa Andre — sidst paa sig selv. Og hvorledes hun fik Tiden til at slaa til, forstaar jeg knap; da vi var Smaa, var hun altid om os,

*) Thorvaldsens Musæums Bygmester.

og da vi voksede til, var hun til Stede i alle vore Undervisningstimer, hjalp os om Eftermiddagen med Lektier og Spilleøvelser og var, i Faders Fritid, altid tilrede til en Tur med ham eller Accompagnement. Og at være syg var nu en ren Fornøjelse under hendes kærlige Omsorg og med alle Faders Gaver; vare vi daarligere, end ellers, skulde vi glædes, og vare vi bedre, blev han saa glad, at vi ogsaa ekstra maatte glædes, og naar saa Moder forlod os for at være sammen med Fader, vidste hun os saa trygge i vor kære *Jomfru Bergs* Varetægt. Tiden slog til for Moder til Alt, og dog saa man hende aldrig skynde sig, der var altid udbredt en mild og velgørende Ro over hende. Gæstfriheden var stor hos os! Naar man læser Moders Families Stamtavle og ser, at hun havde Stammafættens fælles med *Bindesbølls*, *Hornemanns*, *Collins* og *Bredsdorfs* — og hører at alle de Familiers Medlemmer, Gamle og Unge, blev modtagne med den største Venlighed, skulde man jo tro, det maatte have taget Tid og Tanker for Moder. En kær Slægtning af mig, Hanne Bindesbøll, har fortalt mig, at hun en Gang, da hun var herovre fra Silkeborg, traf Moder hos Onkel Severin Bindesbøll. Hanne havde sagt »De« til hende, men Moder havde straks sagt: »Jeg hedder Tante Hanne og Du skal sige Du til mig — og Du maa endelig besøge os! —

»Jeg var saa ung og undselig, at jeg ikke havde Mod til at følge Din Moders Indbydelse« tilføjede Hanne, »og det har jeg tidt saa inderlig fortrudt«. — —

Ja, hvilken Moder! og hvilken Fader! Fader var jo altid i sin Fritid i Hjemmet, viede det sine bedste Kræfter efter sin virksomme Dag.

Jeg tror, at faa Mænd har været det for sit Hjem,

som vi ældste Børn kunne huske ham fra hans Manddomsaaar, da han var kraftig og fuld af Liv og Energi og spillende Vid og Lune. Hvor var han en sjælden Natur! hvor lykkelig i næsten hele sit lange Liv! Med sin trofaste, skønne og rene Kærlighed til en Eneste, vor elskede Moder, med sin Gave til at se og nyde alt Godt og Skønt. Ja, han var en lykkelig Mand! men — han kom ikke sovende til Lykken. Han skabte den selv ved sin Energi og Dygtighed, ved sit Maa-dehold i Alt, ved sin Evne til at concentrere sig, saa alt blev harmonisk. Han og Moder gav os Børn et Hjem saa lyst og skønt og rigt, et Hjem vi aldrig kan glemme.

En af mine kæreste Veninder fra en senere Periode i mit Liv, Marie Pontoppidan, født Benzon, der først i Begyndelsen af 70erne havde lært mit Barn-domshjem at kende, skrev til mig i Sommer 1912, da hun havde læst Artiklerne i »Illustreret Tidende«:

»Du kan tænke Dig, at det var mig en stor Glæde at læse Dine »Minder« og se de yndige Billeder af Dine Forældre og Landstedet.

Jeg glemmer aldrig den Aften, da Din Fader hjalp Din Moder op i Kupéen til mig, jeg skulde bringe hende sikkert til Dig i Stubbekjøbing. Da han sagde: »Farvell min søde, velsignede Hannel!« gik der en hel Verden op for mig. — Det var det smukkeste Hjem, jeg har kendt«. — —

RUNG'S OG REITZEL'S HJEM.

I den eneste bekvemme Lejlighed paa Waisenhuset boede Inspektøren, Cancelliraad Rung med sin fine, noget svagelige Kone og to Døttre, Nanna og Lise. Vi kom meget sammen og navnlig var Nanna og min Søster, Marie, gode Veninder. Rungs levede meget stille paa Grund af Moderens Svaghed, men havde hvert Aar et smukt Bal, rigtig efter den Tids fineste Skik. Vor fælles Danselærer, Hr. *Brodersen* var til Stede som Balinspectør og førte Dansene op. — Saadan et arrangeret Bal tog sig egentlig nydeligt ud, først en Polonaise, hvor Herrerne presenterede sig for Damerne og engagerede til de øvrige Danse. Ingen dansede udenfor sin Tour, man opførte en zirlig Francaise og den adstadige Bøhmervals; Borddansen var i den Tid altid »Fandango«, den var baade køn og meget morsom. Mazurka var dengang ny og ikke Alle havde lært den, nogle udvalgte Par udførte den i Cotillon. Jeg, der kun var et Barn, blev derfor en Balaften meget flov, men ogsaa meget stolt, da Hr. Brodersen dansede den med mig, vi var 1ste Par og jeg gjorde mig den største Umage for at danse paa Taaspidsen. Denne Dans med Hr. Brodersen trøstede mig for et Nederlag jeg samme Aften havde lidt. Carl Reitzel havde — i Forvejen! — engageret mig til 3die Vals, men da Aftenen kom og han saa Skønheder som Christiane Kirchhoff og Marie Berregaard, fortrød han det og sagde: »Hør Nanna! jeg kan alligevel ikke danse

en hel Dans med Dig, men jeg skal nok inclinere rigtig tidt for Dig!« — Hvad han for Resten glemte.

Jeg vil ikke sige at vi havde det bekvemt, men Reitzel's, der boede paa den anden Side af Porten maatte rigtignok finde sig i større Ubekvemmeligheder; de havde Køkkenen i Kælderen, Dagligstue i Stueetagen (hvor jo ogsaa Bogladen og Kontorerne var) Selskabsværelser paa 1. Sal og Sovekamre paa 2. Sal, men det hørte man ingen Klage over og det var et baade fornøjeligt og interessant Hjem med sin store Virksomhed og de mange Forfattere og Digtere, der altid søgte til Reitzel. I Bogladen kom vi jo, ligesom hos Fader, — kun naar der var lukket, men Dagligstuen var et Eldorado for os med sine to Vinduer med Forhøjningerne med den livlige Udsigt. Der var tre Døttre af 1ste Ægteskab, de to mindes jeg som stille, venlige Piger; hver Aften kom i mange Aar deres Kærester, de sade da fortroligt sammen, efter Dagens Flid var Arbejderne lagte til Side og Herrerne sade ugenert med deres lange Piber og discuterede Dagens Emner. Den tredje Datter *Cathrine* offrede sig helt for os, naar vi var der, hun havde en dejlig Sangstemme og var meget morsom. Af de tre Børn i 2det Ægteskab var *Theodor* den ældste, ham havde vi lidt Respekt for, skjøndt vi holdt meget af ham, men med *Julie* (senere Admiralinde Jønke) og *Carl* var vi Kammerater.

Ved Ballerne var der altid baade Voksne og Børn med. Jeg kan huske *Chr. Winther* fra en saadan Ballaften; en lille, meget tyk og klodset Pige faldt midt paa Gulvet og han skyndte sig hen til hende og rejste hende op, mens han venligt spurgte, om hun havde stødt sig, hun svarede — højtbrølende — »Ja, min Mave!« saa han, og alle vi andre kom til at le. — —

Til Dagligbrug kom hver Aften Kl. 7 $\frac{1}{2}$ præcis Stuepigen, Christiane med en vældig »Dækkekurv«; Bordet blev trukket ud og sat Fløje i og et langt, velbesat Aftensbord blev dækket. Saa kom efter Tur — Bogholder Møller og Boghandlermedhjælperne: Hagerup, Lauritzen, Sundby, Wroblewsky, Wøldike o. Fl.

Om *C. A. Reitzel* har jeg kun de venligste Minder og vi Børn holdt meget af ham og var alle bedrøvede ved hans Død d. 7. Juni 1853. Ogsaa Fader sørgede over Tabet af ham og var meget bevæget, da han kom hjem fra Begravelsen, hvor et uoverskueligt Følge af Boghandlere, Digtere og Venner havde været til Stede.

Moders Barndomshjem paa *Jonstrup* saa jeg aldrig, men efter at Bedsteforældrene vare flyttele til Kjøbenhavn, var vi Børn der meget. Mormoder, er den blideste Kvinde jeg har kjendt, og som hun bar den Prøvelse, at Morfader, paa Grund af Chikanerier maatte søge sin Afsked som Forstander for Jonstrups Seminarium og blev saa melankolsk, at det grænsede til Sindsyge, tror jeg aldrig Nogen har baaret en Sorg. Hun gjorde, trods de smaa Kaar, Hjemmet saa yndigt for Børnene, ja endog fornøjeligt, skaffede Døttrene god Undervisning, og gjorde, ogsaa for os Børnebørn, Hjemmet saa lyst og venligt, at vi altid fandt det var en Fest at være der.

Som det paa Faders Side mest var Tanter, vi kendte, var det paa Moders mest Onkler.

Onkel *Theodor Wegener*, Moders Broder, stod vi fra vor spæde Barndom nærmest; jeg tror nok, han

elskede os ligesaa højt, som vi ham; han hører med til alle Minder om Søndage, Jul og Fester. Som Smaa elskede vi ham jo kun som »Onkel«, som Voksne lærte vi at forstaa og skatte hans Værd. Han var Historiemaler og levede i Sagn, Historie og Kæmpeviser — men, som alle ægte Kunstnere, jeg har kendt, var han alsidig begavet; han var en fin Musiker og hans smukke Opfattelse af Naturen ses i hver lille Skitse fra hans Haand. Da han i 1877 døde, sagde Fader: »Nu mistede jeg min bedste Ven; siden Gottlieb Bindesbøll døde i 1856 har jeg Ingen haft at tale med uden ham; I er mig alle for unge«. —

Saa var der Moders to Fætttere, Onklerne *Caspar* og *Johan Wegener*, som vi først lærte at kende senere, da Onkel Caspar jo var bosat i Sorø som Lærer ved Academiet og Onkel Johan var Præst paa Lolland. Ogsaa de blev os kære; Onkel Johan ved sin medfødte og trofaste Familiekærlighed og fordi han var saa morsom og vittig og inde i alt Muligt. De Vintre han var i Tinget besøgte han os meget og vi blev altid glade for hans Besøg.

Onkel Caspar kom ogsaa først til København, da han blev Geheimearkivar; han steg jo højere og højere i Frederik den 7des Gunst og kom meget ved Hoffet, og naar Taflet var forbi, kom han næsten altid op til os med Lommerne fulde af fin Konfekt. Hans Familiekærlighed var lige saa stor som Onkel Johans og den følte vi og gengældte. Familiekærlighed har altid haft noget bestikkende for mig, den Tryghedsfønmelse faar man jo ikke saa let med Fremmede. Onkel Caspar var altid ens, enten han som »Excellence« kom med alle sine Ordner eller vi blev modtagne af ham i hans næsten mer end tarvelige Hjem, i hans gamle

Slobrok og med Snustobaksdaasen i Haanden. Han boede længe tæt ved os, nemlig i Kannikestræde; paa hans Fødselsdag skulde vi altid hen at gratulere ham og det skulde være ved 8 Tiden om Morgenen, da han vilde være i Arkivet et Kvarter før 9. Den 13. December var det hans Fødselsdag, saa det var bælgmørkt i Gaderne, naar Fader gik derhen med os. Fader havde altid fundet paa en eller anden Ting, der kunde glæde ham.

Det var en aparte léver hos en Excellence! Belysningen var Tællelys, Traktementet var 2-Skillings Kager, som hans Husholderske, der ikke just havde Talent for Arrangements, havde købt Aftenen før og gemt i et Skab i samme Stue. En stærk Lugt af Snustobak gennemtrængte Alt og Onkel Caspar var i sin gamle Slobrok og med det tærnede Lommetørklæde i Haanden! og dog — naar han satte sig i Sophaen med et af os Børn paa hver Side og fik Fader bænket i Skrivebordsstolen, gad vi gerne blive der. —

Som jeg bliver ældre, lærer jeg mere og mere at elske Nøjsomhed og — var end denne lidt overdreven! — den Nøjsomme sparer jo dog Tid og Kræfter, som saa kunne anvendes til noget Højere og Bedre end til tilfredsstillet Forfængelighed og tomme Glæder.

Og kneben var Onkel Caspar sandelig ikke, Moder og vi fik altid de yndigste Presenter af ham, og vi lærte ogsaa hans store Gaver som Lærer at kende i de Ting han indøvede med os; jeg har intet af det glemt og kan endnu: luna semper mendax o. s. v. o. s. v. perfekt.

Moders Morbroder, Onkel *Severin Bindesbøll* er vist Mange bekendt fra hans: Tanker til Eftertanke. Desværre saa vi ham meget sjældent, da han først var

Præst i Nakskov, saa Biskop i Aalborg og tilsidst i Nykjøbing paa Falster, men saa vi ham, var han os saa kær ved sin Mildhed og sit gode Lune, hans Smil var saa humoristisk, maaske snarere skælmsk — og egentlig var hans Sind vist lige saa lyst som Onkel Gottliebs. Som Ældre forstode vi, hvor frisindet han, i bedste Betydning var, hvor ligefrem og ophøjet over alt Smaaligt.

Han viede Videbech og mig og jeg opbevarer den smukke og inderlige Brudevielse blandt mine kæreste Erindringer. — Han var gift med Frk. Caroline Løvenson, der var meget begavet men tillige højst aparte.

Af alle Onklerne følte min hele Natur sig dog mest draget til Mormoders Broder, Onkel *Gottlieb Bindesbøll*, »Onkel Bimmer«, som vi kaldte ham; det var ikke alene fordi han var saa lys og glad, skøndt jeg tilstaar jeg elsker Glæde — »dem Freudenspender ist ja Jederman hold«! — men fordi hans Glæde var saa uegennyttig, gjorde ham saa elskværdig mod Alle. Mormoder havde fortalt os, at det glade, ligelige Sind havde han altid haft; naar et Stykke Legetøj gik itu og hun beklagede ham, saa han op med sit kære Barnesmil og sagde: »Ja, nu er det idøtter — men saa har jeg to! det er næsten meget bajere«! Jeg husker den Glæde, der fulgte med ham, naar han besøgte os; jeg husker, at da de en Sommer var flyttet ud paa »Norgesminde«, dansede han ligefrem af Henrykkelse over at være kommet paa Landet. Da han boede sammen med Mormoder i Skindergade, var vi lykkelige, naar vi fik Lov at komme ind i Tegnestuen; han tog os i sine bløde Hænder og dansede rundt med os; naar Tegnerne var borte, (bl. A. Herholdt og Klein), fik vi dejligt Papir og Blyant og Lov til at

staa ved Tegnebordet; og — saa lille jeg var — havde jeg dog Indtryk af hans Fryd over at indrette alt saa skønt som muligt, da han skulde giftes og over sin unge Kone, *Andrea Andersen* fra Jonstrup Seminarium. Hun var som ung noget svagelig, men han var utrættelig i sin kærlige Omhu for hende; og jeg husker hans Glæde over Børnene: Thorvald, og de to yndige Smaapiger Maria og Johanne, han morede sig blot over Drengens Særheder, Thorvald var, allerede som Barn, en Original.

Fader elskede Onkel Gottlieb og jeg tror nok, at han var hans bedste Ven og Spadserekammerat; de gik i Timevis og talte om Kunst, Rejser o. s. v. og Onkel Gottliebs Rejsebeskrivelser er de eneste, jeg har kunnet udholde at høre paa.

Hans Beskedenhed og Storhed som Kunstner er altor bekendt til at jeg tør være med at tale om den, det er jo ogsaa »Onkel Bimmer« jeg har villet beskrive, Desværre mistede vi ham allerede 1856.

(

SOMMERLIV.

Naar jeg tænker paa Somrene paa »Bakkehuset« 1842—43, husker jeg kun store, grønne Marker, en snæver Gyde, der gik bagved Huset og »Søndermarken«, en tidlig Sommerdag, hvor Moder sad med en Solhat paa og strikkede, mens min Søster Vilhelmine og jeg legede paa den store, runde Plads, hvor jeg syntes der var »saa vidunderlig højt til Loftet«. —

I 1844 lejede Fader »Tolvkanten« paa Strandvejen (nu Restaurationen »Store Mariedal«), Faders Søsterdatter, vor kære Kusine Matthea Arnkiel, der den Sommer gik til Præsten boede hos os hele Sommeren og Husets mange Venner besøgte os tidt. Vi boede paa 1. Sal og havde Køkken i Kælderen, der var derfor, for Bekvemmeligheds Skyld, indsat et Vindue paa Trappegangen, gennem hvilket Maden blev sat op; der løb vi Smaapiger saa ned efter Brød, Smør o. s. v. En Aften da Marstrand besøgte os, havde vi alle en glubende Appetit og havde flere Gange været nede ved Vinduet for at faa Bakken fyldt, da den igen var tom, sagde han: »lad nu mig løbe denne Gang«! og han kom meget forleet op og sagde, at Maren gnaven havde raabt nede fra Køkkenet: »Mer Brød endnu! Jeg kan da heller aldrig skære nok, naar Marstrand er her«.

Maren var et Prægtstykke, Moder havde bragt med fra Jonstrup.

»Tolvkanten« ejedes af Agent Lund, der altid var

saa venlig mod os Børn; hans Børn: *Henrik* (bekendt fra Søren Kirkegaard), *Sophie*, (senere gift med Auditor *Levinsen*), *Michael* (senere Læge) og *Carl* (senere Landmand), var ligeledes saa venlige imod os, men de var jo meget ældre, end vi, derimod var hans Brodersønner: *Ole*, *Troels* og *Ferdinand* jævnaldrende med os, de legede med os i den store, dejlige Have og hjalp os at hænge kulørte Lamper op derude til Moders Fødselsdag.

Slangen i det Paradis var en Gartner, der altid chikanerede os Børn paa alle Maader; for at stemme ham mildere, købte Fader en Ko til ham, som han havde Græsning til, men det hjalp ikke og saa blev Fader ked af at bo til Leje og købte i Vinteren 1845 Landstedet, et henrivende Sted paa Strandvejen.

Fader købte det ved Juletid uden Moders Vidende, det skulde være en Overraskelse til Julen. Hvor tydeligt husker jeg ikke den Juleaften! Jeg havde haft Skarlagensfeber og mine Søskende vare derfor sendt hjemmefra og boede hos Tanterne i Gotersgade, kun min lille Søster Helene, der endnu laa i Vuggen, og jeg var hjemme. Fader og Onkel Theodor Wegener havde nogle Dage i Forvejen været ude paa Landstedet og Onkel Theodor havde malet en lille yndig Skitse af det, som jeg nu ejer. Juleaften havd^e Fader lagt Billedet paa en Bakke og slynget en Boa uden om det, det var hans Julegave til Moder. — — —

Paa Landstedet, der — som sagt — laa paa Strandvejen, tæt ved Hellerup Vejen boede vi saa — Sommer efter Sommer — i mange lykkelige Aar. Fader beboede det til sin Død 1882, saa blev det solgt og er nu forlængst jævnet med Jorden, den dejlige Have er borte, paa dens Plads knejser nu et højt Sted og den Mark-

vej ad hvilken vi gik til Bad, er un den tæt bebyggede Onsgaardsvej. — — —

Paa »Tolvkanten« traf Fader *Søren Kirkegaard*, hvis Søster var gift med Stedets Ejer, Agent Lund, (den anden Søster var gift med Agentens Broder, Ferdinand. Kontorchef i Nationalbanken). Søren Kirkegaard underholdt sig gerne med Fader, og naar de kom hjem fra en af deres lange Ture, holdt han af at tale med Moder, der var et lyst og klart Hoved. Jeg kan kun dunkelt huske ham, men mindes dog tydelig en Aften, hvor han var til Stede. Fader havde da købt Landstedet og alle de Tilstedeværende kom med Forslag om, hvad det skulde hedde: »Vilhelm's Ro«, »Johanne Lyst« o. s. v. Saa foreslog Onkel Gottlieb Bindeshøll, at det skulde hedde »Nok« og saa sagde Søren Kirkegaard: »Nok! — Hm! det er formeget — jeg vilde kalde det immer noget!« — — Jeg kan huske, at jeg syntes, det var Synd for Landstedet, derfor har jeg formodentlig bevaret den Yttring i min Hukommelse.

Om Kirkegaards Broder, Biskop *Peder Kirkegaard*, har jeg derimod mange Minder fra en senere Periode i mit Liv. Da Videbech og jeg som Nygifte kom til Aalborg, traf vi ham der. Videbech kendte ham fra *Pedersborg* ved Sorø, hvor Kirkegaard havde været Præst, han havde confirmeret Videbech og været en daglig og kær Gæst i hans Forældres Hjem.

Da vi nu traf ham i Aalborg, modtog han os saa venligt og indbød os ofte til sit Hjem. En Aften, da jeg fortalte, at jeg havde faaet nogle fritænkeriske Bøger, men ikke rigtig havde Mod til at læse dem, sagde han meget alvorligt: »Det skal De heller ikke, vis det fra Dem som en Fristelse og hold fast ved Deres Barnetro.«

Han prædikede ofte og aldrig kan jeg glemme, naar han holdt Indgangsbønnen; han foldede, næsten knugede Hænderne, lagde sit Hoved helt ned paa Bedepulten, som udelukkede han hele Verden og bad med gribende Inderlighed altid den samme Bøn:

Herre Jesus! kom at røre

Mig med Din den gode Aand

O. s. v.

Jeg syntes altid, at saaledes burde Jesu Disciple have bedet i Gethsemane Have. Under Prædikenen, der var meget tanketung og lang, kunde jeg ikke ret følge med — men saa kom Velsignelsen! den tog man med sig! Videbech derimod blev aldrig træt, han var jo selv en saa alvorlig Troende, at mange Døende eller de Nærmeste vilde have ham hos sig til det Sidste.

TUREN TIL SOPHIEHØJ.

Det Aar Morfader var død, boede Mormoder med sine to Døttre Sophie og Jacobe hele Sommeren hos sin Søn, Forstraad Wegener paa Sophiehøj ved Gisselfeld, og da Mormoders Fødselsdag d. 3. Juni, nærmede sig, bestemte Fader, der elskede sin Svigermoder, at vi skulde rejse derned og overraske hende; de Andre blev saa indviede i Hemmeligheden. Han bad da Chr. Winther skrive en Sang, der findes i hans samlede Digt-

ninge 1—2. Del Pag 66. Til en Bedstemoder fra Børne-
børnene.

Det var nu ikke saa lige en Sag at rejse den Gang! — Der var jo ikke Jernbane og langt mindre Automobiler. Nej, vi skulde køre hele Vejen i en Wienervogn. Rejsen var for os Børn en stor Begivenhed og en uendelig Fryd. Vognmand Lorcks Kusk, som vi fra mange andre Ture havde barnlig Kærlighed til, skulde køre for os og vi skiftedes til at sidde paa Bukken hos ham og saa rigtig den dejlige Egn. Snart kørte vi langsomt op ad Bakke, snart hurtigt ned ad og det morede os at se Landsbybørnene neje, hvor vi kom frem.

I den lyse Sommeraften naede vi Rønnede Kro, der laa lige ved Landevejen. Det var saa morsomt at spise til Aften uden for Kroen og om Natten sov vi sødeligt i de vældige Dyner; at Døren fra vort Værelse gik lige ud til Landevejen, bekymrede os ikke.

Næste Morgen kørte vi saa videre og naede Sophiehøj ved Middagstid. Der er et yndigt lille Billede, malet af Onkel Theoder, hvor man ser os i Vognen og Sophiehøjs Beboere staaende paa Højen for at byde os Velkommen.

Hvilken Overraskelse og Fryd for Mormoder at samles med os!

Ved Middagsbordet sang vi saa den Sang, som Chr. Winther havde skrevet og Fader omhyggelig indøvet med os.

Jeg kunde den Gang ikke forstaa, at Mormoder havde Taarer i Øjnene — nu forstaar jeg det.

TIL EN BEDSTEMODER
FRA BØRNEBØRNENE.

See, her vi samles til Din Fødselsfest
Med fromme Tanker og med Sange;
Og skøndt Veemodighed er ogsaa Gæst
Den vore Hjærter ej gjør trange;
Vi straale Sommer i dit Hjertes Grund,
Og lokke ømme Smil omkring din Mund;
Sang er vort Suk!
Taaren er smuk,
Naar den paa Glædens Blomst tør prange.

Vi veed, Du elsker os, vi veed, hvor kjært,
Dit fromme Sind for os kan bede;
Vi veed, dit Øje vogter mildt paa hvert
Et Led af denne stærke Kjede.
Thi stærk er Kjærlighedens Rose rød
I Livets stille Fred, i Livets Nød
Kraftig og glad
Skal hvert dens Blad
Livsalig Duft om Dig udbrede.

Vel bringer Livet mangen Vinterdag,
Der dræber vore Rosenblommer;
Men Livet spirer grønt, som Haabets Flag,
Og tyder paa den Stund, der kommer.
Da skal din Rose spinge ud paa ny —
Dog — i din Længsel — find blandt os dit Ly, —
Her i vort Bryst
Boer, Dig til Trøst,
En evig Kjærligheds Skærsommer!

Fra Verandaen, hvor vi drak Kaffe, ser man langt ud over Landet og i de Dage, vi var der, gjorde vi mange Ture til Chr. Winthers Yndlingssteder: Gisselfeld, Bregentved og Vester Egede, og — laa hans Ord os endnu ikke paa Læberne, saa vare vi dog allerede den Gang opdragne til at nyde Naturen, saa at jeg, der dog kun var otte Aar, aldrig har glemmt den Tur og den Egn.

Hjemturen fra Sophiehøj var ligesaa fornøjelig og vi var glade ved at komme hjem til Landstedet, til Strandmarken med de vilde Blomster, der voksede mellem det stride og stive Græs og til den friske Strand. Og vi maatte jo straks ned til Vippen og Gyngen paa Legepladsen og hen til vore smaa Haver, for at se, om der var sprunget Blomster ud i de Dage, vi havde været borte.

Befordringen ad Strandvejen var højst primitiv; to Omnibusser besørgede den: »Hertha« og »Flora«.

»Hertha« var den største og bedste og havde Konduktør; den kørte fra Kjøbmagergade til Bellevue og »Herthakonduktøren« var en kendt Person, der bragte Breve og Pakker til Beboerne langs Strandvejen; det var i lange Tider en svær, rødskægget, meget paa-lidelig Mand; at han ikke blev tynd, undrede mig altid, thi Vognen maatte ikke standse, saa han løb til og fra den i det Uendelige; en Gang skulde han endog bringe os en Kat fra Portner Morh. Mohr havde puttet Katten i en Sæk og givet Herthakonduktøren den til Besørgelse, han ringede ogsaa paa Laagen, smed en tom Sæk ind og raabte ganske humoristisk: »Værsgod! her har været en Kat!« Den havde nemlig allerede paa Østergade kradset Hul paa Sækken og var løbet hjem.

»Flora« kørte fra og til Ordrup; paa den første Tur om Morgenen ind til Byen, var der meget lystigt Selskab i Vognen mest Skolebørn og det gjaldt at passe paa, naar Mads Jensen, der baade var Kusk og Konduktør, truttede i Hornet; man maatte kæmpe for sin Plads og Drengene, der helst stod paa Trinene sprang af og paa hele Tiden. Jeg husker *Winkels* Sønner fra Ordrup, undertiden *A. N. Hansen* fra *Øregaard*, der eller brugte deres egen, dejlige Befordring; en sjælden Gang *Hartmanns* Børn, der dog i Reglen blev kørt til Byen i en højst snurrig Vogn, hvor Professoren selv var Kusk. Vi inorede os kosteligt paa Turene med »Flora«, men Fader fandt, det gik lidt for livligt til og bestilte saa en Droske til at hente og bringe os hver Dag; det var meget sjælden, at han kørte med, han var en udmærket Fodgænger, og gik helst begge Turene; men kørte han en Dag hjem med os om Middagen, var det altid en Fest for os, undertiden fulgte ogsaa en eller anden Gæst med hjem til Middag.

Den stadigste Passager i den kære Droske — det var jo den Gang en henrivende Tur ad Strandvejen — var — senere hen — Helene, der gik i Skole, da vi Andre kun tog ind til Timer nu og da. Ja, Skole kan det maaske næppe kaldes, Frk. Mathilde Ørsted, Datter af Hans Chr. Ørsted underviste 4 Smaapiger: Petræa Scharling, Datterdatter af H. C. Ørsted, Louise Moe, Louise Stage og Helene Wanscher. Petræa var Helenes bedste Veninde og kom ofte hjemme; vi holdt alle meget af hende — der var noget grundærligt i hendes Øjne med deres paa en Gang kloge og troskyldige Udtryk — dem maatte man tro.

KRIGEN 1848.

Jeg maa have været et sent udviklet Barn, thi om Krigen 1848—50 har jeg meget faa Minder; naar kun Fader og Moder ikke var bedrøvede, levede jeg sorgløs. Enkelte Ting greb mig dog stærkt og jeg husker de Dage, som var det i Gaar. Fader havde mødt *Hornemann*, Landsoldatens Komponist, den Dag han havde komponeret sin vidunderlige Sang. Han havde fortalt Fader, at han havde skrevet den ned, et Par Takter ad Gangen, løbende frem og tilbage mellem Skrivebordet, hvor *Faber* sad og skrev Ordene, og Klaveret. Fader fik *Hornemann* med hjem og han spillede da Sangen for os. Navnlig de Strofer: »og den har Tysken haanet og traadt den under Fod« rørte mig 10 Aars Pige til Taarer. — Og saa var der en anden Sang, som mer en nogen anden satte mit Sind og min Fantasi i Bevægelse, det var:

I Natten klam og kold
paa Fredericia's Vold,

der var noget saa hemmelighedsfuldt rystende og dog begejstrende over den; og selve Dagen for den Sejr husker jeg; det var allerede sent den varme Sommeraften, da vi hørte en klar Damestemme syng:

»Dansken har Sejr vundet!«

»Det er jo Louise Linds Stemme!« udrød Moder, vi ilede Alle mod Laagen, ja, det var Lind og Louise, der maatte meddele den glædelige Nyhed; de, Fader og Moder vare som elektriserede af Begejstring, der

maatte foretages noget; saa gik Lind og Tante Louise og Datteren Ingeborg, Fader, Moder og et Par af os Pigebørn op til »*Constantia*« ved Charlottenlund; fik et Lysthus, Lysene brændte stille paa Bordet, vi spiste den i sin Tid berømte *Constantiacarbonade* og drak Hvidvin til! Ja, det var en Festaften! Og saa Soldaternes Hjemkomst! Fader var med os allevegne og fik vore barnlige Hjærter til at slaa i fuld Begejstring for Fædrelandet!

1853.

I Kolerasommeren havde vi mange ængstelige, ja frygtelige Timer — Fader gik uforsagt til Byen til sine Forretninger hver Dag, men naar han blot kom et Minut senere en ellers, og vi ikke, naar vi gik ham i Møde, saa ham ved den første Omdrejning, som vi plejede, var det en Kval, Moder og vi slet ikke turde udtale for hinanden. Men naar vi saa mødte ham og saa ham rask og frisk, var Angsten snart glemt, thi han fortalte aldrig Noget om Rædslerne i Byen. Den Sommer havde vi mere end nogensinde et morsomt og fortroligt Samliv med Hartmanns, der boede tæt ved hos Per Anders; Gade og Sofie, der var Nygifte, boede der det meste af Sommeren; vi elskede jo Professor Hartmann, der altid var saa venlig imod os og spillede for os, naar vi dansede; men der var noget i hans fine, tilbageholdne Væsen, der satte os i Respekt;

med Gade var vi mere bons camerades. Hans ligefremme, joviale Væsen, (om hvilket Julius Steenberg i »Muser og Sirener« skriver: at Gade forekom ham som Indbegrebet af ægte, dansk Kunstnerhyggelighed) gjorde os saa frimodige over for ham og aldrig blev han vred; jeg husker, naar han sad foran et Spejl inde i det vi kaldte »Drengenes Stue«, indhyllet i et stort, hvidt Lagen medens Sofie klippede hans vældige »Bassehaar«, at vi tog de afklippede Haar op i store Totter og dængede ham til dermed, han sad ganske rolig og lun og taalte det, men paa en Gang raabte han: »Ja, jeg skal lære Jer!« og løb efter os — vi flygtede leende ud i Haven, der turde han ikke forfølge os i sit hvide Skrud.

Ja, vi elskede Gade, og var derfor jublende glade, da han vilde spille med i en lille Komodie, vi vilde spille til Fordel for en fattig Familie, det var:

11—18—35 af Henrik Hertz.

Personerne:

Md. Sivertsen Sofie Gade
 Louise, hendes Datter Clara Hartmann
 Mille, hendes Søsterdatter Wilhelmine Wanscher
 Chr. Riisberg, Milles Forlovede Emil Hartmann
 Ernst Carl Hartmann
 Fru Sommer Nanna Wanscher
 Torrebæk, Skolebestyrer Niels W. Gade

Der stod først en lille Strid mellem Emil og Carl, der Begge hellere vilde spille Elsker med Wilhelmine end med Clara, men Emil gik som sædvanlig af med Sejren og Carl revancherede sig ved at tale med tysk Accent, hvilket der ikke var den fjærneste Grund til. Jeg, der jo ogsaa gjerne vilde være »ung og yndig«, trøstede mig med, at jeg havde en Scene allene sam-

men med Gade; jeg, Fru Sommer havde nemlig en Søn i hans, Torrebæks, Skole og da jeg spurgte, om Christian ikke var altfør vild, var det uendelig comisk, naar han svarede: »Inte vild, Fru Sommer! munter og levendes!«

Der var noget henrivende ved alle de Hartmannske Børn, Clara var vel nok den smukkeste og mig den kæreste, men Emma havde mest af Moderens Lune og lignede endnu ganske sig selv, da hun i Vinter 1912 besøgte mig. Der er vel snart Ingen af Nutidens Mennesker, der kan huske *Emil Hartmann* rigtig, han staar for dem som sygelig og nervøs; men naar man har kendt ham i hans første Ungdom, glemmer man aldrig den Fremtoning; alsidig begavet og fuld af Ideer, han forfægtede med veltalende Livlighed. Han kom i mange Aar uhyre meget hjemme og frydede os ved sit uefterlignelige, sjælfulte Claverspil. Hans Øjne var snart drømmende og sværmeriske og den letbevægelige, udtryksfulde Mund melanckolsk, snart sprudlede de af Liv og Lyst og han kunde da være saa løssluppen, næsten overmodig munter, at han rev Alle med sig. Ja, det var da han var ung og troede paa sit Geni og paa en Fremtid, der dog desværre skuffede ham. Jeg er altid saa rørt naar jeg hører hans dejlige Vuggeviser og ved, hvor han kæmpede for folkelig Musik, den gør jo nu altid Lykke. Jeg beundrer mange af hans Compositioner, hans Instrumentation og fine Smag og at det glædede ham, ser jeg af flere Breve fra ham, saaledes:

Østerbro 16, 10/8 98.

»Min kære Nanna! Tak for Deres Trofasthed imod mig. Gud give alle Folk, der har Fornøjelse af mine Arbejder vilde skrive mig et Par venlige Linier, som De

nu har gjort, det gør altid en Kunstner godt. Vil De hilse Frøken Johanne. — Jeg er skamfuld over ikke at have takket Dem for Deres Nytaarshilsen. For nu at forsøge foreløbigt at forsone min Fejl sender jeg Dem hermed nogle Sange fra gammel Tid og beder Dem se paa dem med Venlighed.

Deres altid tro, hengivne
Emil Hartmann.

E. S. I Distraction glemte jeg, at vi ere »Dus«, men jeg gider ikke skrive om.

De skønneste Erindringer om Hjemmets Musik, har jeg, fra de Musikaftener i Havestuen paa Landstedet.

Jeg føler nu, i min Længsel efter Ungdomstiden, saa tydelig den Højtid det var, allerede naar Instrumenterne bleve baarne ind ad Laagen, og naar saa — efter Middag — Nodepulte og Stole stode midt paa Gulvet og Instrumenterne stemtes — hviken Forventning! Der sad vor kære *Hartmann* og *Gade*, Balletrepetitør *Holm* med sit lyse, krusede Haar, *Lund*, som almindelig blev kaldet »sorte Lund« med sit glatfriserede sorte Haar, og den lille *Sahlgren* med sin store Violoncel; jeg husker især en Sommeraften, hvor vi fik: Quintetten i g-mol af Mozart og Quartetten i f-dur af Bethoven. Fader sad paa den lille Sofa og Moder i Lænestolen og vi Børn paa Havetrappen. Ingen Koncertsal kan jo give det Indtryk som saadan en intim Kreds og en Strygequartet!

Og naar, efter den Nydelse, de Ældre gik tilbords i Spisestuen, sad vi unge altid i den grønne Stue mod Vest og snakkede og klinkede og holdt Kommers. Emil og Carl, Clara og Emma Hartmann og vi, Husets

Børn. Jeg husker, at Emil var saa begejstret over en lille Pige, der optraadte som Virtuos, at han udbragte hendes Skaal og raabte: »Marie Serato« længe leve!»

Der var netop en Pause i Konversationen hos de Ældre, vi hørte dem le, og Gade tog sit Glas og raabte: »Ja, Marie Serato længe leve! Hurra!»

I Eftersommeren 1854 var Fader og I. P. E. Hartmann sammen paa en Rejse i Udlandet, hvor de bl. a. vare i Prag, som Fader aldrig kunde blive træt af at tale om. Jeg, der den Gang førte en ret udførlig Dagbog, vil her gengive et Par Brudstykker af den i »Originalsproget«, da jeg synes den giver et ganske godt Billede af vort Hjem og vort Forhold til det Hartmannske Hjem.

AFSKRIFT AF MIN DAGBOG 1854.

Strandvejen.

Tirsdag d. 5. September skulde vi paa Køretur med Onkel Gottlieb, hvis Geburtsdag det var. Om Morgenen, da de Andre var nede, men Vister, Helene og jeg laa i vore Senge kom — — Fader! Hvor den Morgen var velsignet! Fader var saa fornøjet og havde moret sig saa overordentligt dejlig paa Rejsen. Det var saa yndigt igjen at kunne omfavne og kysse den søde Fader. Og hvilke Presenter bragte Fader ikke

til os Alle! Og tilsidst tog han noget op! min Confirmationspresent!!! Jeg maatte gaa ud af Stuen, men Fader kunde ikke dye sig, og da jeg kom ind i det lille, venlige blaa Musikværelse, hvor alle stod om Fader med glade Ansigter — gav han mig en Æske, jeg lukkede den op, indeni laa: en Armrings af massivt Guld, besat overalt med Granater! Hvor jeg blev henrykt, jeg har aldrig ejet noget saa smukt!

Torsdag d. 7. September kom Hartmann hjem fra Rejsen og alle Hartmanns og Gades var hos os om Aftenen. Her var uhyre morsomt. De havde alle Grenat-Preciosa paa ligesom, men ikke nær saa kønt, som vort. Vi var Alle meget lystige. Ved Bordet faldt der mange morsomme Historier fra Rejsen, Skaaler blev udbragt og her var — dejligt! Gade, som jeg sad ved Siden af, beundrede meget mit Armbaand og vilde prøve det, men det var rigtignok en god Del for snævert. Gades tog tidligt bort med Omnibussen, da de skulde til Byen 10³/₄, men da de var gaaede, dansede vi først almindelige Danse og saa Scener af »et Folkesagn«, hvortil Hartmann, som Componisten, naturligvis dejlig kunde spille. Det er en dejlig og animerende Musik. Fader og Emil Hartmann klædte sig ud som Elverpiger med Plaids og Bordtæpper, Slør og Vierländerhatte, det var uhyre comisk, jeg maatte hvert Øjeblik trække mig ud af Styret for at le i Ro, men jeg foer snart ind mellem de andre. Tilsidst dansede vi Alle i en lang Række ind i Musikværelset, hvor vi slog Kreds om Komponisten og takkede ham. De gik sent. Længe har jeg ikke møret mig som i Aften! Aa, den velsignede Hartmann! og alle hans velsignede Børn!

Freitag d. 8. September. Moder, Fader og jeg

tog ind til Byen og var i Teatret Vi saa »et Folkesagn« og »Indkvarteringen«. Jeg morede mig dejligt. Der i Directionslogen er meget morsomt, der var saa mange fra Teatret: *Schram, Høedt, Bournonville* og — *H. C. Andersen*, som jeg hilste paa.

Mandag d. 11. September.

Jeg maa le af Axel; han ligger inde i sin lille Seng og hører min Pen skrabe. Da han har faaet at vide, at jeg skriver Dagbog, siger han:

»Skriver Du, hvad vi har spist? hvorledes Moder har opført sig?«

»Nej, min Dreng! det er jo altid ens, altid lige sød og yndig!«

»Ja, men Jomfru Berg er næsten sødere!«

»Fy! Axell!«

»Nej, ikke sødere, men smukkere, det maa Du undskylde mig!«

Jeg sagde ham, at man »næst Gud skulde holde mest af sine Forældre«.

»Det gør jeg ogsaa, men rødt Haar er dog kønere end sort!«

Han vil ikke lade sig snakke fra, at Moders lyse, kastaniebrune Haar er sort.

Landstedet d. 8. Juni 1855.

I Onsdags d. 6. kom vi da endelig paa Landet; d. 29. Maj sneede det og 1. og 2. Juni fyrede vi i Kakkelovnen. Nu er Vejret dejligt. Vi har meget at tage Vare paa; Jomfru Berg er i Hamborg og det er i Dag min søde Lenekats Geburtsdag.

d. 9. Juni.

Jeg er i Aften saa urolig efter at have faaet at vide, at min søde Sophie Gade er syg. For tre Uger siden fik hun Tvillinger og har været meget rask, indtil

nu da hun er blevet meget slet af et Sting i Siden, Fader sagde i Middags, at der var Fare for hendes Liv, men Fru Erslev fortalte dog i Aftes, at det var lidt bedre, hun havde endog spøgt med Gade og sagt, at da Professor Bang bankede paa hendes Ribben, var hun lige ved at sige: »Kom ind!« Gid dog min Bøn om at hun maa komme sig maa blive hørt!

Fredag d. 15. Juni 1855.

Da Louise Collin kom herud om Aftenen og vi spurgte hende om Sophie Gade, svarede hun: »Ja, hun er død!«

Død! Sophie Gade død! hun som var saa livlig og frisk, som glædede Alle, som var en Velsignelse for saa Mange! Gade, den Stakkelt skal bære det saa smukt, tage sig af Børnene med Omhu, men græde — græde, ja det er jo en Lykke, at han kan græde. Om kort Tid skal Clara Hartmann herud forat oplives lidt, hun maa vist tage sig det grueligt nær. Aa de Stakler! det er dog en rystende, hjerteskrærende Sorg!

Mandag d. 18. Juni 1855.

I Dag kom Kongen ridende. Udenfor Erslevs foer en Hund frem og bed sig fast i Forbenet paa hans Hest, den stejlede, Kongen faldt af og da han er meget, meget svær, faldt han naturligvis meget tungt. Han blev kørt hen til Professor *H. P. Holst* og der saa Hr. Lorek ham, da han næsten blev baaret fra Vognen, han saa bleg og mat ud, han blev derfra kørt til Skodsborg. Gud ved, hvad der bliver af, man siger, der er Fare for hans Liv! Om han nu døde! hvad blev der da af os! mon ej Forholdene aldeles forandrede sig derved — saa var det jo grueligt! — Og som vi vil savne ham! Naar vi saa hans Forridere, styrtede vi altid ned til Indkørselen for at faa en Hil-

sen af ham, vi sværmede for ham og naar han smilede og sagde: »Goddag, Børn!« vare vi glade den hele Dag! Gud give dog, at vi snart igen maa faa ham at se, frisk og rask!

(Dagbogen sluttet).

I 1854 blev jeg confirmeret af Slotspræst *Paulli*. Han havde en egen Maade at tage os Unge paa; han styrkede vor Tro og gav os Mod og Lyst til at føre den ud i Livet til gode Handlinger. Vi vare Alle meget bedrøvede, da han tog Afsked med os.

Fader og Moder havde den priselige Skik, at selve Confirmationsdagen var stille og højtidelig, *Paulli* var lidt hos os om Eftermiddagen, og først Dagen efter samledes Slægt og Venner hos os til en munter Fest. Efter Confirmationen gennemgik vi et Cursus hjemme hos os med den Tids mest udmærkede Lærere. Eleverne var: Louise Collin, Marie Nutzhorn, Vister og jeg og snart efter: Caroline Winkel, der, skøndt yngre, udmærket fulgte med. Hun var en Datter af Godsejer Winkel til Dybvad, der havde bosat sig i Kjøbenhavn for nemmere at faa sin store Børneflokk opdraget; hun længtes næsten smerteligt efter Landet og Barndoms-hjemmet og følte sig som »en fangen Fugl«; hun siger altid, at hun aldrig kan glemme Faders Medfølelse og Godhed og hun elskede ham derfor.

Vi kom meget sammen, baade i det store, flotte Hjem i Kronprinsessegade, og i Ordrup om Sommeren, og et trofast Venskab har forbundet os hele Livet igennem. Da hun blev gift med sin Fætter, den højst elskværdige Jacob Køster, kom vi i deres hyggelige Hjem og endnu ses vi jævnligt og har da allerede for

Aar og Dag siden, kunnet fejre vort Venskabs 50 Aars Jubilæum!

Den eneste af mine Præstekammerater, som jeg efter Confirmationen sluttede mig til, var *Frederikke Løwenfeldt*, Datter af Major, Kammerherre v. *Løwenfeldt*, men saa sluttede vi os ogsaa til hinanden for hele Livet. Løwenfeldts boede i en Villa i Frederiksberg Allé, den laa i »den lille Runddel«, hvor Træerne var saa vidunderlig dejlige — netop der, hvor nu det kedelige Sct. Thomas Kvarter er. Jeg husker den første Dag, jeg var der, saa tydeligt endnu. Frederik Løwenfeldt, nuværende Kammerherre og Oberst L., var en smuk, fin og meget velopdragen Dreng, Frederikkes eneste Søster, *Corinna*, (senere gift med Professor *Reisz*) laa endnu i Vuggen og Frederikke var saa henrykt over hende. Og jeg husker mange andre glade Dage fra det Hjem! I Frederiksberg Allé — i store Kongensgade — og om Sommeren i det dejlige Fredensborg.

Hos *Bertha Jensen*, Datter af *Overlærer Jensen* ved Metropolitanskolen, kom vi meget. Hendes Moder var død, saa hun styrede Huset for sin Fader og forstod — trods sin Ungdom — at føre det nydeligste Hus. Jeg husker en Foraarsdag vi var der til Middag. Det var Store Bededagsaften og da Klokkerne begyndte at ringe, foreslog *Bertha*, at vi skulde »gaa paa Volden«. Vister og jeg blev ganske ulykkelige(!) vi havde aldrig maattet spadsere der den Aften, men *Bertha* drog os med sig og vi gik i stor Angst for at møde Bekendte, og mødte da ogsaa — naturligvis — alle vore Bal-Kavalere: *Octavius Hansen*, *Charlie Hansen*, *Kammerjunkeren Münster*, *Brødrene Ussing* og mange Flere.

Last not least blandt mine Ungdomsveninder maa jeg nævne *Julie Gad*. Vi var jo ikke saa meget sam-

men, da hendes Hjem var i Sæby, hvor hendes Fader var Herredsfoged. Vi mødtes 1853 paa et Kursus hos Fru Creemers i Nygade, der havde samlet udmærkede Lærere til sine 2 Døttre: Rosa og Camma og 4 andre Pigeboern: Julie Gad, Julie Hagen, Vister og jeg. Vi sluttede os hurtig til Julie Gad, der var en dyb og alvorlig Natur og meget smuk. Hun blev senere gift med sin Fætter, Øjenlæge Morten Gad i Horsens.

Julie besøgte os tidt fra Sæby, men desværre kom vi, trods mange Indbydelser, aldrig derop. Medens hun gik paa Kursus, boede hun hos sin »Grandmama«, der ejede et lille, landligt Sted paa Hjørnet af Gl. Kongevej og Vodroffsvej. Stedet ligger der endnu inde i en Gaard, bagved et stort Hjørnested, der senere er blevet bygget foran det.

Efter Confirmationen fik jeg 10 Rigsdaler om Maaenen i Paaklædningspenge; det kneb somme Tider med at faa dem til at slaa til, men jeg havde Lov at »tage paa Regning« hos »hvide Bendix«, det hjalp jo meget.

Vore Hatte og vor Balpynt fik vi fra Md. Davidsen, og jeg husker en Gang, jeg havde faaet en — som jeg syntes — aldeles fortryllende Krans til Haaret, bestaaende af Kornaks og Markblomster. Den kom om Morgen og jeg tog den straks paa og løb henrykt over til Fader, for at vise ham den, men da han øjeblikkelig udbrod: »Min søde Pige! Du ligner Kong Lear i Vanvidsscenen! den Krans kan Du ikke bruge,« blev jeg højst ulykkelig. Meget forknyt gik jeg ned til Md. Davidsen og sagde, at Fader syntes ikke om Kransen. Hun havde »Frisprog« over for sine Kunder og svarede haanligt: »Saa Fader syntes ikke om Kransen? Det kan jeg godt forstaa! Vi har naturligvis vist os for ham i Mor-

genkjole og ved Dagens Lys! Havde vi ventet til i Aften ved Lys, naar vi var i Baldragt, det havde været noget andet! Men det gør ikke noget! Prinsesse Alexandra har bestilt en Balkrans hos mig, hun skal have den — og jeg skal nok skaffe Dem en anden«. Og virkelig fremtryllede hun en henrivende Bellis-Krans, der blev sendt op til os og som heldigvis fandt Naade for Faders Øjne.

DALBY PRÆSTEGAARD PAA FYEN.

I Vinteren 1854—55 havde vi mange dejlige Aftener sammen med Pastor *Møller* og hans Kone, *Eline*, født *Bredsdorff*. Onkel Møller var i Rigsdagen og de boede tæt ved os og kom næsten hver Aften til The eller efter. Han bragte altid Glæde med sig og de var Begge saa velbegavede og saa lykkelige, skøndt hun havde den store Prøvelse at være saa døv, at der maatte skrives til hende. Hun var altid saa mild og glad og fortalte gerne Historier for mine smaa Søsken-
de; jeg husker en Aften, da hun skulde fortælle min lille Broder Axel en Historie og begyndte: »Kender Du en Ræv?« Han greb ivrigt hendes Tavle, betydede hende med livlige Manerer, at han havde noget at berette og skrev saa paa Tavlen med store, ubehjælp-
somme Bogstaver: »Jeg kender To!« Jeg kan endnu høre hendes muntre Latter! — —

Naar vi Andre sad i livlig Samtale, var det yndigt at se hendes milde Smil og forventningsfulde Ansigt;

hun vidste, at naar der kom et belejligt Øjeblik, vilde Onkel Møller lægge Haanden paa hendes Skulder og fortælle hende alt, hvad der blev talt om, var det noget morsomt, lo han saa hjærteligt, at hun endog fik hans Latter med — og saa lo ogsaa hun.

De indbød os til at besøge dem i *Dalby Præstegaard* næste Sommer, og hvor gjerne kom vi ikke! og dog blev det Besøg over al Forventning! Fader og Vilhelm fulgte os til Nyborg og rejste derfra videre til Hamborg og vi tre — mine Søstre Marie, Vilhelmine og jeg — kørte saa i Onkel Møllers Vogn til Præstegaarden. Hvilket forunderligt fredeligt Besøg! Det at føle det aandelige Liv i Familien, det fornøjelige, fortrolige Samliv, gjorde at man aldrig savnede Noget ude fra.

Da vi kom kørende op for Døren, stod Onkel Møller paa Trappen — ved Siden to unge Herrer — da han hjalp os ned af Vognen, sagde han til dem: »Nu! unge Mænd! Jærnbaand om Hjærterne!« og lo saa hjærteligt, idet han, som altid naar han lo, lagde Hovedet paa Siden. Da vi kom ind i Forstuen og saa Plejedøttrene, syntes jeg jo rigtignok, der allerede maatte have været Brug for »Jærnbaandene«, thi *Hanne Bredsdorff* (senere gift med Pastor *Nissen*) var saa sød og frisk og morsom, og *Lise Simonsen* (senere gift med Professor *Rudolph Bergh*,) var en complet orientalsk Skønhed, elskværdig og indtagende. Hun havde en henrivende Sangstemme og vi fik megen Musik; jeg ser endnu *Lise Simonsen* ved Claveret, med en ildrød Rose i det kulsorte Haar og hører hende synge, dels alene, dels Duetter med *Hanne Bredsdorff*; eller min Søster Marie lod sin yndige, fine Sang høre.

Tidt dansede vi, naar der kom Besøg, og manglede vi en Herre til en Tour, fik vi uden videre Onkel Møller trukket bort fra Bøgerne; han var saa frisindet og glad, at han ikke fandt noget ondt i, at han, som Præst, deltog i, og ikke vilde forstyrre de Unges skyldfri Glæder.

Jeg var saa ung, kun 17 Aar, saa jeg kan ikke huske hans Prædikener, ved ikke om han var nogen synderlig god Prædikant, men at han var en udmærket Præst, en Ven for sin Menighed, der hjalp dem i Sorg og i Glæde, det ved jeg, og Tante Line, der kendte hans Sognebørn gennem ham, var ogsaa saa elsket; hun talte saa mildt til dem, plejede dem, naar de var syge, og tog Del i deres Glæder. Et enestaaende Hjem! hvor vemodigt vilde det være at se den Præstegaard igjen, nu da det elskelige Par forlængst er døde! Det vilde gaa mig som Maleren Palmer i Fru Gyllebourgs »Extremerne«, da han stod foran Bakkehuset og læste: »Her boede Knud Lyne Rahbek og hans elskelige Hustru.« — De boede der, men de bo der ikke mere — vend om, stakkels Pilgrim.«

HUMBLE PRÆSTEGAARD PAA LANGELAND.

Det var med Taarer i Øjnene vi forlod Dalby Præstegaard og vinkede Farvel til dens Beboere, men Sommeren skulde dog bringe flere Glæder — om end af en anden Art — saa dog Glæder, der nok kunde faa et ungt Hjærte til at banke. Tante Lines Søster,

Fru Grethe Lange modtog os i Svendborg; i de bakkede Gader havde vi haft umaadelig travlt med at vogte vore Hatte, da vor Haandbagage idelig faldt ned i Hovedet paa os; det var allerede mørk Aften, da vi gik om Bord paa en lille Damper, der sejlede mellem Fyen og Langeland, hvor vi skulde besøge Provst *Plesners*.

Paa Landgangsbroen var en af Provstens Sønner og Augusta Plesner med Vogn for at modtage os. Plesners Døttre var sjældent begavede og dannede, og der var noget saa varmt og blødt, næsten sværmerisk over dem, at de rent betog os, der var saa meget yngre.

Det var en dejlig Augustnat, da vi kørte til Præstegaarden i Humble. Det ene Stjærneskud dalede efter det andet, det var som kørte vi i en Stjærnereg.

Augusta fortalte os om alle de Glæder, der var i Vente; Båller og Skovture og om alle de Gæster, der var paa Herregaardene og i Præstegaardene rundt om og her lød det — ganske modsat af ved Modtagelsen i Dalby Præstegaard — saa vi kom til at le: »Ja, I maa slaa Jernbaand om Eders Hjerter, Smaapiger!« Navnlig var der to Studenter, Præstesønner fra Tryggeløv Præstegaard, der skulde være ganske uimodstaaelige, især maaske den ældste.

Det var meget mørkt, da vi kom til *Humble*, saa først næste Morgen saa vi rigtig Præstegaarden, der var højst aparte og gammeldags, Stuerne var store, lave og mørke med smaa Vinduer og smaa Ruder; en lang Gang med stampet Lergulv, hvor man først mærkede Bageriet med sin stærke, hyggelige Lugt og saa gik under et vældigt Dueslag eller —loft, førte hen til to yndige Gæsteværelser, hvor vi skulde bo. Der var højt og lyst med Vinduer ud til en stor Have, der

prangede med brogede Blomster og Træfrugt; i de hyggelige Gæstekamre var der al mulig Comfort lige til fin Sæbe, Eau de Cologne og Mælk til Vask »det sørgede Fatter for« sagde Augusta, »naar der var unge Piger i Besøg«.

Provstinden havde vi set om Aftenen, hun var mild og stille, klædt i en mørk, næsten bondeagtig Dragt, der passede saa ganske til Stuerne, at hun staa for mig som Midtpunktet i et hollandsk Billede; nu skulde vi hilse paa Provsten, han havde sit Studereværelse i en langt mere moderne Tilbygning; han var en smuk, imponerende, gammel Mand med hvide Haar og fine hvide Hænder, rigtig en Prælat at se til, vi var først lidt bange for ham, men han modtog os saa hjærteligt, bød os velkommen og haabede at den Ferie vi havde lovet at tilbringe i Humble maatte blive glad og lys for os.

Vi saa i Grunden ikke meget til ham eller Fruen, vi havde jo saa meget for hver Dag, men vi maatte dog altid over og vise os for ham »hvor pæne vi var« og over at fortælle, hvorledes vi havde moret os. — Og om vi morede os! Dagen efter vor Ankomst, kom de to omtalte unge Studenter for at indbyde os til Aften. De vare meget smukke og indtagende og da det Vidunder skete, at den Ældste helligede mig og ikke mine Søstre sin Opmærksomhed, kunde jeg sandelig nok have Brug for de meget omtalte »Jernbaand« om mit 17aarige Hjærte.

Hvilken Glæde og Lystighed! og hvilken Gæstfrihed! Tidt kom uventet en 3—4 Vogne rullende ind i Gaarden, saa maatte Stege og Fjerkræ paa Spid, hvad der saa meget morsomt og lækkert ud — ja, de culi-

nariske Nydelser, der i det hele bødes os, kunde sikkert maale sig med Nutidens hos Frk. Nimb.

Et Par af de elskværdige Søstre og Sønnen *Matthæus*, senere Læge, var altid med paa Turene og saa var der jo Chr. Tryde, (senere Stadslæge) der sang saa smukt, Brødrene Christian og Fritz Dreier og mange Andre, som nu, Ak! Alle ere døde.

Den Dag vi skulde rejse hjem med et lille, daarligt Dampskib direkte fra Rudkjøbing til København, var Vejret ganske henrivende og stille, men i Anledning af en Fest paa Hjortholm fik vi Lov at lægge et Par Dage til, saa skulde ogsaa alle Feriegæsterne rejse. Det blev desværre den Dag det mest forrygende Vejr, saa det lille Dampskib duvede og gyngede; vi og nogle af vort Selskab var dog ikke søsyge; jeg kan huske, at vor kære Ven, Justitsraad *Lind*, der var med om Bord, kom hen til os, da vi nok saa gemytlige sad og spiste Krebsesuppe og sagde: »Jeg beundrer og misunder Jer!«

Henimod Aften, da det begyndte at mørknes, blev vi efterhaanden urolige, ikke allene fordi Uvejret tog til, men mest fordi vi vidste, at Fader ventede os paa Kvæsthusbroen og sikket var meget angst. Dampskibet var da ogsaa meget forsinket og da vi endelig kom kørende hjem til Landstedet, kom de os Alle ængstelige i Møde, Drengene og Helene med nogle brogede Lygter, Fader og Vilhelm havde købt i Hamborg, for at fejre vor Hjemkomst. Lygterne kunde dog næppe brænde i den stormfulde, fugtige Aften og Børnenes Skuffelse og min Bedrøvelse derover har gjort, at jeg aldrig siden har opsat Noget, jeg er næsten overtroisk dermed og hader Opsættelser.

HALSTED PRÆSTEGAARD PAA LOLLAND.

Hos Onkel Johan Wegener, gift med Malvina Plesner, vare alle mine Søskende mangen en Sommerferie; jeg fik ikke den berømte Halsted Præstegaard at se, førend jeg som gift Kone kom der med mine Børn.

Min kære Broder, Oscar, der altid forkælede Børnene og mig, besøgte os tidt i Stubbekjøbing, (hvor han kørte i Praxis med Videbech, saa Folk sagde: »Nu har Doktoren nok faaet sig en Svend!«) hvor han var en velset Gæst i alle Huse og nød Livet om Bord i Konsul Benzons Kutter.

En Sommer kom han med Indbydelse fra Onkel Johan til os Alle; Videbech kunde desværre ikke tage med, men jeg og Børnene fulgtes saa med Oscar. Kl. 3 om Morgenen kørte vi i Diligencen fra Stubbekjøbing, blev færget over ved Gaabense, sneglede saa videre i Diligencen og naaede først ud paa Aftenen Nakskov, hvor Onkel Johans Vogn (den samme, der i hin stjerneklare Augustnat for mange Aar siden, havde kørt mig og mine Søstre til Humble Præstegaard) ventede paa os. — Og saaledes fik ogsaa jeg Halsted Præstegaard at se! og den var værd at se! dejlig at besøge!

Onkel Johan var jo en rigtig Familieven og saa vittig og morsom, at han altid holdt os i Aande.

Tante Malvina var saa sværmerisk og tillige saa frisk, med den Plesnerske Dybde og Alvor og dog kunde hun le som et Barn; naar de Unge sværmede om i Haven og spøjte og lo, sad nogle af de Andre

— altid jeg og Børnene — i Havestuen i det yndige Tusmørke; Tante Malvina fortalte da Eventyr og fantastiske Historier for Børnene. Jeg tror aldrig, jeg har hørt Nogen fortælle som hun. Hun var selve Eventyret med al dets Ynde og Poesi; i hendes Mund fik Sagnene Liv og Sandhed, man fandt det ganske naturligt, at de gode Feer bragte Gaver og Lykke, at Raakalven og Fuglene talte og Dværge kom frem. Onkel Johan, der var meget kritisk og satirisk, sad hemmeligt og nød hendes Fortællinger — men vækkede os op ved at sige: »Kom nu lidt ned til Jorden, sødeste Malle!« Saa lo hun og sagde: »Ja, lille Wegener!«

Alle Børnene var saa velbegavede og kønne og saa venlige mod mine Smaafolk. Det var et uforglemmeligt Besøg.

HJEMMET I BREDGADE 1855—1859.

I 1855 overdrog Fader sin Papirhandel til *Buchwald* og blev Grosserer; han købte Henriques Gaard paa Købmagergade; mens den blev nedrevet og ombygget, skulde vi bo i Bredgade og i Oktober skulde vi forlade det gamle Hjem. Det var den sidste Eftermiddag, jeg gik rundt i Stuerne, som jo gemte saa mange lyse Minder fra Barndommen og de første Ungdomsaar, jeg stod længe ved Vinduet og saa ud i Gaarden, hvor vi havde leget som lykkelige Børn. Waisenhusbørnene legede derude — vor Karl, Johan, kørte den tunge Trillebør frem, han skulde rundt med Papir til Kun

derne — men nu var det jo ikke Faders. Samme Johan havde saa mangen lykkelig Aften hentet os fra Selskab, Bal eller Teatret, selv naar vi havde Vogn var Johan med, og aldrig var han gladere, end naar han skulde »hente a'« som han kaldte det, og han fortalte det straks til de andre Folk. At sidde i sit bedste Puds mellem de andre Tjenere og Piger, og bagefter sidde hos Kusken eller staa bag paa Tjenerbrædtet, var ham en Fryd. Saa var vi rullede ind gennem Porten, der drønedede under os. I Dagligstuen sad Moder ved den store, hvide Kamin og ventede paa os — længere end til Kl. 2 maatte vi aldrig blive — og saa skulde vi fortælle om, hvordan vi havde moret os! var der noget extra, maatte vi ogsaa ind til Fader og fortælle ham lidt, han gik altid tidligere til Sengs. — Ja, hvor havde vi været lykkelige!

»af Lykkens Vinge baaret

og vugget af den lune Sommervind!«

Mon det skulde blive lige saa dejligt i Bredgade? Ak ja! nu skulde vi bort! — men — vi var jo Alle raske og friske — den kære Jomfru Berg skulde følge med os — ja, endog Johan skulde beholde sin gamle Function: »at hente a'«.

I Bredgade var der endnu lyst — Kongens Nytorv laa i nedgaaende Sols Belysning, den skinnede paa Sandstens Figuren paa Thotts Palæ — den Figur — Janus — betragtede vi senere mangen Gang! — Stjerne var lyse og venlige og vi maatte hvert Øjeblik forlade Udpakningen og kigge ned paa Gaden. Bredgade laa den Gang i fornem Ro, uden Butikker, Sporvogne og Arbejdsvogne. Vilhelm og Oscar, men især vor lille Broder, Axel, morede sig over alt, hvad de saa. Axel var dengang saa betaget af H. C. Andersens Eventyr,

navnlig »Nissen hos Spækhøkeren«, at vi altid maatte læse dem for ham. Medens jeg pakkede nogle Glas ud, kom han løbende: »Nanna, Du maa komme straks — derovre staar »en rigtig Student, der boer paa Kvisten og ejer ingen Ting« — »og han er smuk.« Jeg saa derover — virkelig stod der en ung Student i det aabne Kvistvindu, med en lang Pibe — Var han smuk? Ja, nu saa han op mod Skyerne og Blikket mindede om nogle af Raphaels Billeder — mest Galathea. — Axel stirrede derover. »Der maa jeg over i min Nis-sedragt!« og det satte han virkelig igennem; en Aftenstund saa vi ham i hans graa Dragt og med en rød Hue paa det brune, krøllede Haar, ringe paa Gadedøren, og han var da ogsaa naturligvis blevet venlig modtaget, den dejlige Dreng. Siden hørte vi af Ernst Trier (Vallekilde), at den unge Student hed *Videbech*, og var af gammel fransk Familie*).

Alt blev til Fest og Munterhed derude i Bredgade! Det var saa morsomt at være oppe paa Pulterkammeret, der havde et stort Vindu ud til det dejlige Kongens Nytorv, og sortere Vinterfrugten — og vi var glade

*) Hans Moder var født *de Torné*, Datter af en fransk Emigrant, „noble *Joseph de Torné*“, der havde givet Timer i fransk paa Landcadet-academiet og var blevet gift med en dansk, ung Pige, *Birgitte Matsen*.

Videbechs Fader, *Henrik Klein Wulff Videbech*, født d. 25de April 1783, var Branddirektør i Sorø Amt og bosat i Landsbyen *Pedersborg ved Sorø*, hvor han havde købt og ombygget et hyggeligt, gammelt Sted med en dejlig Have. D. 24. Marts 1835 ægtede han *Bernardine de Torné*, født d. 20. August 1811. Trods den store Aldersforskel levede de et meget lykkeligt Samliv til hans Død 1857. De havde 3 Børn:

Carl Alexis Henrik Bernhard Videbech f. 1836.

Felicité Videbech f. 1838, gift med Proprietær Trolle, der ejede „Næsbyhoved“ ved Odense.

Alexis Videbech f. 1840, død ugift i Mexico 1894.

naar vi fik Lov at gaa ned til Værten, Conditør *Grandjean*, med Huslejen; hans Kone var saa venlig og man blev trakteret med Iskager — og den yngste Søn, *Axel Grandjean*, der kun var en lille Dreng, sad i sin brune Bluse med Læderbælte om Livet og spillede saa yndigt for os.

Han er jo senere blevet en fin Komponist, og naar *Johanne* nu spiller den yndefulde Suite, der hedder »Den lille Havfrue«, mindes jeg hans smaa Hænder og tænker, at det er, som havde den lille, bluseklædte Fyr siddet paa H. C. Andersens Skød, mens Digteren læste sit vidunderlige Eventyr for ham; saa fuld af Ynde, af Bølgesang og rislende Vand, af Kærlighed og Smerte er den Musik.

I de fleste Mænds Erindringer spiller jo Studenteraarene en stor Rolle — jeg kan sige at for mig havde Aarene 1855—59 stor Betydning, saa mange ny Indtryk modtog jeg og saa havde jeg jo endda den Lykke: ikke at skulle tænke paa Embedsexamen. Vi havde altid haft livlig Omgang med Collins, Drewsens, Linds og Hornemanns, men nu kom vi til at bo i Hus med Assessor *Collin*, gift med *Augusta Poetzold*, skraas overfor i Præstegaarden boede Auditør *Lind*, gift med *Louise Collin*, i Amaliegade boede — foruden den gamle Gehejmeraad *Jonas Collin*, gift med *Jette Hornemann* (Enke efter Michael Gottlieb Birchner) — desuden Conferentsraad *Adolph Drewsen*, gift med *Ingeborg Collin* og i Dronnings Tværgade boede Etatsraad *Edvard Collin*, gift med *Jette Tybjerg* — det sidste for mig det bedste, da jeg nærede et sandt Ungpigsværmeri for Datteren, *Louise*, (senere gift med Viggo Drewsen). Tante Jette, Louise og jeg vare to Somre en Baderejse til Føhr. Tante Jettes moderlige Omsorg, hendes liv-

lige, morsomme Person og hendes Skønhed indtog mig for alle Tider, og Louise og jeg delte alle et Badelivs »ungdommelige Glæder og Sorger« saa trofast, at vi ere blevne som Søstre fra den Tid.

Jeg har saa mange lyse Minder fra Føhr. Dagen begyndte med de vidunderlige Bade; det var saa morsomt, naar Badevognen langtsomt knirkede ud gennem Sandet og Kusken sagde sit: »Mann to!« dejligt at blive skyllet over af Bølgerne og saa komme hjem med Appetit til Frokosten og »Zuckerzwiebacken«; morsomt at sidde ved table d'hôte og om Aftenen danse i »Die Erholung«. Vi Badegæster brugte meget at leje den lille Dampbaad, faa det lille Musikkorps med ombord og en Madkurv; vi vare paa *Sylt* og *Halligerne*; men klaarest staar dog for mig en Søndagstur til *Amrom* i det skønneste Sommervej; Damperen kunde ikke gaa ind til Kysten, selv ved Flodtid; saa vi blev roede ind i Baade. Der laa den lille Ø med sine hvide Sandklitter; paa Bredden var — tror jeg nok — alle Øens Beboere kommet sammen for at se de mange Fremmede og høre paa Musikken; vi arbejdede os op i Klitterne, samlede Brændsel og tændte Baal til vor Kedel og holdt et muntert Caffemaaltid; vi forsinkede os en Del og da vi skulde gaa i Baaden, var Ebben begyndt, de unge Karle bar os da derud og Baadene gled saa afsted med os — Musikken spillede en smeltende Melodi, der den Gang blev sunget til Heines: Du hast Diamanten und Perlen, det vuggende Accompanement passede til Aareslagene, og inde paa Kysten stode de unge *Amrom*Piger i deres mørke Søndagspuds og skyggede med Haanden for den synkende Sol; saa gik de langsomt op fra Stranden og forsvandt i Klitterne.

Louise og jeg sade ganske tause paa Dækket; da det mørknedes, saa vi Morilden i Skibets Kølvand — en enkelt Stjerne blinkede paa den lyse Himmel — og saaledes glede vi stille frem, bort fra den lille Ø.

Louises Broder, Jonas Collin, der allerede som Dreng var kommet meget hos os, besøgte os nu næsten daglig. Han var en meget ivrig Naturforsker og havde smukke Samlinger ligefra Sommerfugle til Mineralier og glædede tidt Drengene med Dubletter fra sit »Skatkammer«.

I Nyhavn boede *H. C. Andersen*, der nu kom meget oftere hos os og læste sine henrivende Æventyr højt for os, altid med Axel paa Skødet; han elskede Axel, indtil denne en Aften — uheldigvis — faldt i Søvn under Oplæsningen af »Bad Ragaz«, saa satte Andersen ham hastig fra sig og blev meget forstemt. Min Søster, Vilhelmine havde Fødselsdag sammen med Andersen og han kom altid paa den Dag, ønskede hende til Lykke og bragte hende Gaver, han skrev ogsaa et Digt i hendes Stambog til lidt Misundelse for os Andre. *Hartmanns* boede jo ogsaa nu meget nærmere (i Kvæsthusgade) og da *Meldahl* i 1856 blev indført hos os, boede han i Strandstræde, saa vi var næsten aldrig ene nogen Aften og fik altid megen Musik. Marie, der havde en blød, yndig Stemme, sang ene eller Duetter med Christian Lund (kendt fra Studenterforeningen) Emil Hartmann spillede saa henrivende, han og Vilhelmine spillede firhændigt; *August Winding*, den fine elskværdige Kunstner kom ogsaa hos os, men han spillede ikke saa ofte for os, han gjorde sig lidt mere kostbar.

Saa var der jo *Harald Drewsen* og *Chr. Schierbeck*, der døde ung. Hvor hjemme de Alle følte sig hos os,

kan jeg nu se af Breve, f. Ex. et fra Meldahl. Fader havde truffet ham i Florentz og indførte ham hjemme. Han var meget smuk og elskværdig, jeg ved jo nok, at han senere fik mange Modstandere, men jeg husker ham kun som en elskværdig Ven og trofast lige til sine sidste Dage; han skrev en Gang til Fader:

Strandstræde 65^a, d. 24. Juni 1857.

Kære Hr. Wanscher! Ja det undrer Dem vel meget at jeg skriver Dem til, og naar De er færdig med at læse, hvad jeg nu har isinde at tilskrive Dem, saa siger De vel »det kunde han da godt have ventet med at fortælle mig til jeg kom hjem.« — Men det er Taknemmelighed, der i Dag tvinger mig til at skrive. Jeg ved ikke, hvorledes jeg skal takke Dem, fordi De saa velvillig aabnede mig Deres Hjem. Det forekommer mig, som om jeg aldrig har kendt noget saa godt, som det, De med denne Deres Godhed har ladet mig blive delagtig i. Naar jeg bestemmer mig til at besøge Deres Hjem, saa er det som der ventede mig et stort Gode, det forekommer mig, at jeg kan tale med Deres Frue, som om hun var min Moder, og Deres Børn, Store og Smaa, have altid modtaget mig saa venligt, at jeg ofte kommer til at tale til dem, som om det var en af mine egne Søskende, jeg talte med. De ser, kjære Hr. Wanscher, at jeg, der ikke ret har kjendt noget Hjem, virkelig kan have god Grund til ret af Hjærtet at takke Dem for det store Gode, der saaledes bydes mig, og nu ofte faar Lejlighed til at glæde mig over, at Forsynet lod mig møde Dem i Florentz. Altsaaa, ret inderlig Tak! og vær hjærtelig hilset af

Deres hengivne
F. Meldahl.

Ja, det var i 1857 og endnu i 1907 skrev Meldahl til mig:

D. 21. Marts 1907.

Kære Fru Videbech!

Hjærtelig Tak for Deres venlige Brev d. 16, og de Minder De saa venlig fremdrager om gamle Dage. Ja, Tiderne gaar og Sorger og Glæder begravnes i samme Grav. Hvor mindes jeg ikke hine Sommernætter paa Strandvejen, hvor vi lyttede til Deres Søster Marias dejlige Sange. Naar De ser hende, hils hende hjærtelig fra mig og bed hende om Tittelen paa den Sang, Sangeren i Teltet i »Charlottenlund« sang! Hendes Sang: »Ruhn in Frieden« af Schubert, glemmer jeg aldrig. Hils Deres Børn og Søstre hjærtelig fra mig og vær selv hjærtelig hilset fra Deres gamle, hengivne

F. Meldahl.

Jeg skaffede naturligvis straks den trofaste Meldahl de Titler, han udbad sig. Ak ja! Det var en lykkelig ung Flok, der dengang vandrede op i Charlottenlund! Det var i Eftersommeren 1858, at vi havde opdaget, at der i et af Teltene i Charlottenlund var kommet en ung Sanger, Nauser, med en prægtig Tenor.

Vejret var saa vidunderlig skønt og stille, den store Comet lyste paa Himmelen og der paa Engen bagved Teltene, som vi jo ellers skyede, stod vi, Aften efter Aften, lyttende: Fader, Moder, Onkel Theodor Wegener, Emil Hartmann, August Winding, Meldahl, Jonas Collin, H. St. Helms, Linds og mange Andre.

I Bredgade blev vor Kreds senere forøget med *Videbeck*, og *H. St. Helms*, der kom som Informator for Vilhelm og Oscar, Helms var en rigtig fornøjelig, ung Student, der jo selv i sine »Livserindringer« har fortalt, at han, »som alle de andre unge Mennesker, der kom hos Wanschers, blev dødelig forelsket i Vilhelmine.« Jeg var saa heldig, at Ingen sværmede for mig, før den rette kom, jeg var en kær Fortrolig for Mange og befandt mig særdeles vel i den Position.

Vilhelmine, eller som vi altid kaldte hende: »Vister« var min kæreste Kammerat i Leg, da vi var Børn, og senere gennem alle Forhold; vi To fulgtes mest med Fader, jeg tror næsten han var lidt stolt af os, og hun var ogsaa dejlig allerede som Barn. Naar vi kom paa Børnecoroller, stormede Drengene hen og engagerede hende, var der en Søn i Huset, skulde hun aabne Ballet med ham og hendes Kjoleliv glimrede af Cotillonsordener og hendes smaa Hænder var fulde af Buketter; det gik ligesaa da vi blev voxne, men hun havde en saa ren og yndig Natur, at hun aldrig blev forfængelig — aldrig nogensinde coquetterede; hun var den kærligste Datter og — jeg tror nok — Moders specielle Yngling.

Vi fik jo — som sagt — næsten hver Aften megen Musik, men vi hengav os dog ogsaa til andre — maa-ke ikke saa højtflyvende Adspredelser, saasom at skrive Sedler, digte Lejligheds-Rim o. s. v. Jeg husker en Aften i Marts, at nogle af os var travlt beskæftigede med at »digte« til Oscar, hvis Fødselsdag det var Dagen efter; nogle andre »skrev Sedler« og Helms havde faaet følgende Enderim opgivne: døje — Øje — Kurv — Spurv,

Det vakte megen Jubel da han — efter at have

grundet lidt — hurtig udfyldte Linierne og læste op:

Jeg kan ikke døje
 at se i hendes Øjel
 jo mer jeg ser, jeg ser en Kurv! —
 Gud give, jeg var en Spurv!

Han havde jo aldrig lagt Skjul paa sine Følelser og vi forstod derfor Alle det — halv humoristiske — Hjærtesuk. Ved det andet Bord var der imidlertid blevet arbejdet flittig paa Fødselsdagsdigtet til Oscar, og Emil Hartmann var kommet med følgende værdifulde Bidrag:

Chocolade	En Krukke Pomade
Paa Sølvfade	gør Haarene flade
Gør Hjærter glade	og Ejerne glade!
Chocolade!	En Krukke Pomade!

Hos Assessor Collins, der boede ovenover os, kom vi meget, det var jo saa nemt at løbe op og ned til hinanden. Der traf vi ofte Høedt, der var meget smuk og indtagende og gjerne sang sine smeltende Sange af »Berthas Claver« og »Den sidste Nat«. Han fortalte saa morsomt om Theatret og Skuespilkunst, en Gang var vi dog næsten kede af, at han med stor Tydelighed fremstillede, hvor vanskelig det var for Wiehe, som Chévalieren i »Ninon« at knæle for Ninon, da han har faaet at vide, at hun, som han har tilbedt, er hans Moder. Han skulde nemlig tage Hensyn til sin Kaarde, sin fjer Smykkede Hat o. s. v. Vi havde netop beundret den Overgang fra glødende Elskov til sønlig Ærbødighed, som vort Ideal Wiehe havde fremstillet og da vi næste Gang saa »Ninon«, forstyrrede det os meget at være kommet »bag Coulisserne«.

Som Skuespiller var Høedt jo fremragende, og hans Spillemaade kom Nutidens nærmest ved sin Naturlighed.

Jeg var maaske for ung til ret at paaskønne Fru Heibergs Geni. Jeg beundrede hende og sværmede for hende, naar hun var den unge, livlige, bedaarende Pige i Lystspil eller Vaudeviller som f. Ex. i »Debatten i Politivennen«, »Kvækeren og Danserinden« o. s. v.; men jeg nød hende aldrig fuldtud i hendes tragiske Roller; den tilspidsede, manierende Maade og den lidt slæbende Diction betog mig ikke; jeg syntes ikke, hun var Lady Macbeth f. Ex., men forestillede at være det.

Anderledes er det gaaet mig med en Nutids-Skuespillerinde, Anna Larsen i »Kameliadamen« f. Ex.; hun var »Kameliedamen«.

Ja, Theatret spillede en stor Rolle for os. Vi havde en Loge hver Uge og morede os vidunderligt. Den Gang sad altid Digtere, Komponister o. s. v. i det venstre Hjørne af 1. Parket og jeg husker en Aften, hvor Emil Hartmann havde væddet med Minister Hall om, at han kunde lade være med at le, naar Adolph Rosenkilde i »de Fattiges Dyrehave« uforstyrrelig sad og talte sit: »Tik — Tak!« mens hans Datter — bag hans Ryg — blev bortført af sin Elsker; — vi var meget spændte paa Udfaldet af Væddemaalet, men det varede ikke længe, førend Emils bragende Latter lod sig høre.

En Aften, da vi var henne at høre »Don Juan« og just ikke havde beundret Md. Sahlgren som Zerlina, da hun — staaende helt henne ved Lamperækken — aldeles lidenskabsløs sang:

»Ak! kan mig Ingen sige!
hvor jeg den Troløse skal finde?«

hviskede *Phister* til Fader: »Hvad synes De om den Arie, Wanscher? hun kunde, Gud hjælpe mig, ligesaa godt have sat det i Adresse-Avisen!«

Nej, der var i Operaen Ingen — undtagen *Schram* og for mig — tildels kun — *Kammersanger Hansen*, der gjorde videre Indtryk. Da dukkede pludselig *Julius Steenberg* op! I Begyndelsen af 50'erne havde Fader hørt en Student Steenberg synge og var saa begejstret over den dejlige, friske Klang i hans Stemme, at han lod Steenberg synge for dem, der havde mest Indflydelse ved Theatret dengang, Johan Ludvig Heiberg og Fru Heiberg, og saa kom Steenberg da til Scenen. Vi var naturligvis stærkt interesserede i hans Debut, som var Joseph i Mehul's Opera: »Joseph og hans Brødre«. Jeg kan saa tydelig se ham for mig, i det prægtige, guldindvirkede Brokade og høre den betagende Klang i hans Stemme:

Med sin Yndest og Gunst
Pharao mig overvælder.

Den smukke, slanke Skikkelse — han var kun 26 Aar — den vidunderlige Stemme, hele den indtagende Person var jo som en Aabenbaring af Ungdom og Skønhed. Vi forsømte heller ingen Lejlighed til at høre ham, i: »Jægerbruden«, »Hans Heiling«, »Murmesteren«, »Elskovsdrikken«, »Den hvide Dame«, »Martha« o. s. v.; ligesaalidt som paa de »smaa Koncerter« i »Hotel Phønix«, hvor vi første Gang hørte Heines og Schumanns Dichterliebe: »Im wunderschönen Monat Mai«, »Die alten bösen Lieder« o. s. v. til Emil Hartmanns vidunderlige Accompanement — det var uforglemmeligt!

Da han var død, stod der om ham i »Berlingske Tidende« bl. a.: »Julius Steenberg var en Kunstens

Grandseigneur, der sikkert ikke fik saa glimrende Løbebane, som hans unge Evner syntes at love, men han beklagede sig aldrig og blev aldrig bitter«. —

Ja, han var en Kunstens Grandseigneur! det følte vi, naar han som 80aarig Mand besøgte os, en dyb og ædel Sjæl, et friskt Lune, som var han endnu den unge Student; det var jo ikke alene Musikken, men Kunsten i det Hele, der opfyldte ham, og hver Gang han havde været her, var det, som var vore Stuer opfyldt med Kunst og Skønhed. Han og *Johanne* kunde spørge sammen, som om de var jævnaldrende, og jeg tror, at det, at han følte sig forstaaet af os, gjorde ham glad ved vort Hjem; ikke at blive mødt med Sympathi og Forstaaelse er jo svært for alle, men vel sværest for en Kunstner; en Dame fra en lille By har fortalt mig, at Steenberg, en Gang efter en Koncert der, havde sagt: »Nej! saa vil jeg hellere ligge ude i en Høstak og synge for Himlens Fugle!« —

Sidste Gang han besøgte os, sang han en Del af sine egne Sange, der endnu lyder i mine Øren. Hans Død smertede mig og smerter mig endnu. Jeg kan ikke modstaa at hidsætte et af hans elskværdige Breve; jeg havde i et Brev til hans Niece talt om vor Ungdoms Nydelser f. Eks. ved Dichterliebe, og fik saa Dagen efter følgende Brev:

Classengade 27 A, 11. Oktober 1910.

»Im wunderschönen Monat·Mai — —!

Kære Frue!

Ja, De maa tro, Trine og jeg mindes den under-skønne Tid der svandt, og blev Begge rørte over Deres Brev til min Niece. Men vi er jo ikke længer unge og hele Verden ikke længer saa smuk, som da Sverkel sang sin Glæde ud ved Gensynet med Liden Kirsten.

Trines Fingre gaar ikke længer saa let over Tangenterne, og den Ottiaariges Stemmerester er kun lidet lystelige at høre, kan jeg tro, naar han endnu en enkelt Gang overtales til at røre dem. Men endnu er skøn Sang os en Glæde og helt uddød i Familien er den ikke. — Efter 23 Aars Ophold i Stockholm er vor Søn Oluf igen her i Byen og naar han er fri for sin Forretning, kan han synge Schumann, Schubert, Brahms og — Julius Steenbergs sidste 3 fra i Aar, saa vi ikke med Vemod dvæler i Fortiden, men er glade i Nuet.

Det Svundne kommer altid til at staa i et eget idealt Skær og der er noget saa skønt i den trofaste Omhu, hvormed De, kære Frue, har bevaret Minderne fra hine Dage, at den gamle Sanger, (som ikke er Spor af Professor) kun med disse fattige Linier siger Dem en hjærtelig Tak.

Deres ærbødigst
hengivne
Julius Steenberg.

Da Bedstemoder var død, flyttede Tante Sophie, der havde været gift med Boghandler A. Lund, med sine to søde Smaapiger, Henriette og Johanne Lund, sammen med Onkel Theodor. De boede en Tid saa yndigt paa Østerbro i et af de gamle Steder ligefor Søerne. Tante Sophie var egentlig vor eneste fortrolige Veninde og vi skulde altid meddele hende Alt om vore Glæder.

I samme Sted boede den Gang Maleren *Roed* med

sin originale Hustru født *Kruse*, og Datteren *Helene*. Ogsaa der fik vi dejlig Musik; Fru Roed og Onkel Theodor havde været med i den lille Forening, der dyrkede Madrigalerne og denne lille Forening blev jo paa en Maade Indledningen til *Cæcilieforeningen* som *Henrik Rung* stiftede, levede og virkede for. *Helene*, der senere blev gift med Digteren *Nyblom* var velbevaret og musikalsk og blev meget feteret; hun har jo senere vist sine Evner i sine nydelige Noveller og Digte, et af hendes smukkeste Digte synes mig dette:

Hvis Du har varme Tanker
 Spør ej paa blide Ord!
 Giv mange, giv i Blinde
 Husk paa: Du skal forsvinde
 Snart i den kolde Jord.

Naar Johanne synger den Sang til *Hakon Børresens* Musik, ser jeg ofte *Helene* for mig i al sin ungdommelige Friskhed.

Jeg husker en Aften, da hendes Bryllup med *Nyblom* var bestemt, at hun — der jo gik ind til smaa Digterkaar — sad og fortalte om alt, hvad hun kunde og vilde spare; maaske hun i sin Optagethed blev noget vidtløftig — thi pludselig sagde *Thorvald Bindedøll* paa sin drastiske Maade: »Hvad F rager det os, *Helene*? Tror Du det morer os at høre, hvor mange Kaffebønner, Du kan spare!«

I Foraaret 1859, da vor Flytning fra Bredgade nærmede sig, gjorde *Meldahl* et Bal til Ære for sine unge Venner, hvor vi fik Lov at skrive Ballisten. Vi skrev saa Listen saaledes:

2 *Hartmann*
 1 *Videbech*
 1 *Helms*

1 Nørgaard

2 Drewsen

1 Trier o. s. v.

Da Meldahl kom til: 1 Trier, sagde han leende: »En Frier? jeg kunde dog nok have Lyst at vide til hvem?«

Et Bal hos Vincent var den Gang noget af det Fineste og en dejlig Aften blev det.

Jeg skrev en Gang til Emma Vedel, født Hartmann, og mindede hende om den Aften, hendes Svar gengiver jeg her, da jeg synes, det giver et saa levende Billede af den Aftens Fest og Glæde og af den unge, straalende Pige.

Søllerød 1910.

Kæreste Nanna!

»Ja, jeg husker end ikke de Personer Du nævner mig fra det Bal. Ung var jeg jo, og jeg husker vi vare meget imponerede over, at den statelige Vært selv kom op i Kvæsthusgade og indbød os til Fest, og at han selve Festaftenen stod ved Indgangsdøren og gav Buket til hver af Damerne som Velkomsthilsen.

Saa gik der jo Rygte om, at hans Forlovelse skulde deklareres den Aften, og man gættede jo nok med hvem! Jonna Stampe, f. Drewsen husker jeg tydelig som Værtinde, dejlig var hun! Spændingen var stor, da Skaaltalerne begyndte ved Bordet, men Nyheden kom bare ikke.

Ellers tror jeg nok, at hvis vor smukke Vært havde baaret sig ad ligesom Anders i Visen, der gik i Piger-nes Rad, højde sin Røst og sagde: »en lille Pige hun skal bli' min!« at vi saa Alle, som Pigerne i Visen havde svaret: »Anders tag mig, Anders tag mig o. s. v.«

Kære! jeg morede mig dejligt og dansede Natten lang, men jeg aner ikke med hvem, kun var jeg meget ung og glad. — Jeg kommer snart op til Dig.

Alle Dage

Din

Emma Vedel.

DET NY HJEM PAA KØBMAGERGADE 24.

Da Flytningen fra Bredgade nærmede sig, vare vi alle meget vemodige, vi havde jo haft det saa dejligt de Aar vi boede der.

Naar jeg tænker paa Aarene 1855—59 synes jeg, det er som en eneste Strøm af Lykke og Glæde, en lang, solbeskinnet Dag uden en eneste Sky!

I Foraaret 1859 flyttede vi da til Faders smukke Gaard paa Købmagergade 24. Vi beboede 2. Sal og havde Pigeværrelser, Jomfru Bergs Værelse og Pulterkammerne paa 3. Sal (Kvisten). Hele Lejligheden var rigt dekoreret af Onkel Theodor og Blomstermaler Aagaard. I Dagligstuen var der en dejlig Loftsdækoration: de 9 Muser, (ligesom i det kgl. Theater) i Kabinetterne: Amor og Psyche (som i Thorvaldsens Musæum) og i den store Spisestue var Væggene malet med en vidunderlig gylden Farve, der dannede en smuk Baggrund for 4 store Portræter, malet af hollandske Mestre. I Værelsets 4 Hjørner var Væggene malet hvide, paa dem var der malet lette, luftige Espaliers op ad hvilke der slyngede sig Vinløv, smaa Fugle sad paa Espalieret eller flagrede mellem Løvet. Det

ny Hjem blev indviet med en stor Fest ved Sølvbrylluppet d. 19. Maj. Ved denne Lejlighed havde Onkel Edvard Collin skrevet en Sang, der begyndte saaledes:

Vi traadte ind! og se, de høje Muser
 fra Loftet sendte os antikke Blik,
 hvis dette Syn ej Munterheden knuser,
 saa sker det ved at gaa paa Mosaik.
 Paa Wanschers Smagfuldhed vi dog kan stole,
 Antikkens Ro ej passer for vort Sind,
 det hører til den nederlandske Skole,
 derfor det var, at her* vi førtes ind.

* i Spisestuen.

I mange Aar boede Onkel Theodor og Tante Sophie paa Gl. Kongevej i en af Faders Ejendomme. Tante Sophie gjorde altid sit Hjem saa hyggeligt, og vore smaa Kusiner vare saa glade, naar vi kom, og lyttede med straalende Øjne til al vor muntre Passiar med Tante Sophie, der elskede os — næsten lige saa højt — tror jeg nok, som hun elskede sine egne, kære Smaapiger. I 1860 var hun desværre meget syg og vi Niecer skiftedes til at være hos hende. Da jeg var der, skulde hun netop modtage en ung Pensionær; det var Student *Hans V. Berg*, der havde været i Huset hos Onkel Severin Bindsbøll og Tante Caroline i Bispegaarden i Nykjøbing paa Falster. Jeg var jo saa nødt til at være Husmoder, og gjorde alt i Stand til hans Modtagelse og var meget spændt paa, hvordan han var, han skulde jo nu tilhøre vor Kreds, vilde han virke forstyrrende? Det viste sig dog straks, at han var en fin og elskværdig ung Mand, en dygtig og flink Student og meget musikalsk, hvorfor vi ogsaa snart fik dannet en lille Musikforening med Emil Hart-

mann som Dirigent; efter den musikalske Afdeling havde Tante Sophie altid et indbydende Aftensbord parat til os, og i den gladeste Stemning vandrede vi hjem ad den dengang ganske ensomme Gl. Kongevej.

Fra den Tid — i 1860 — og til denne Dag i 1912 har der bestaaet et uforandret Venskab mellem Berg, der jo senere blev min Svoger — og mig, og jeg skatter ham højt som en dygtig, samvittighedsfuld Læge og en god og trofast Ven.

Da Videbech og jeg i 1861 var blevet forlovede, kom jeg ind i flere ny Kredse: hos Minister *Leunings*, Tømmerhandler *Triers*, Frk. *David* o. A. ligesom flere af hans Venner blev indført hos os: den fine, elskværdige *Peter Nørgaard* (senere Gehejmerraad og Commissarius ved Statsbanerne), der endnu af og til besøger mig, Dr. *Peter Larsen* og *Johs. Zøylner*, der havde en smuk Baryton og sang meget lyrisk, som der i det Hele var noget lyrisk over hele hans Person.

I Juli Maaned rejste Videbech og jeg til *Næsbyhoved* ved Odense for at besøge Videbechs Moder og hans Søster, *Felicité*, der var gift med Ejeren af *Næsbyhoved Harald Trolle*. Som dame d'honneur ledsagede min Søster *Helene* os, og det blev et helt Triumftog for hende. Der var Baller, Comedier og Udflugter i Omegnen, vi vare til et morsomt Bondebryllup og ved alle Sammenkomsterne gjorde hun stor Lykke, hun var ogsaa saa fin og yndig.

Hos Minister *Leunings* kom vi jævnlig; det var et hyggeligt Hjem, de var saa venlige begge To og Ministeren blev senere Videbechs Forlover.

Naar jeg tænker paa den nydelige og morsomme

Middag, de gav til Ære for os nyforlovede Par, føler jeg endnu — saa gammel jeg er — en stor Flauehed, thi jeg bar mig ad som om jeg var 13 og ikke 23 Aar. Da Ministeren bød mig sin Arm for at føre mig til Bords, sagde jeg ganske unbefangen, »at jeg skulde have Videbech til Bords.« Leuning lo godmodig og sagde: »men saa maa jeg maaske have den Ære at sidde paa Deres anden Side?« Ikke saa nemt slap jeg for Vennernes Drillerier, navnlig var Johannes Zøylner udtømmelig i at drille mig dermed.

Hos Tømmerhandler Trier's, der boede paa Vesterbrogade Nr. 17 kom vi meget ofte. Trier var gift med Bella Nathanson og baade han og hans Kone vare døbte Jøder. Hun var Datter af »Berlingske Tidendes« Redaktør, »gamle Nathanson«, saa jeg traf tidt den interessante gamle Mand der i Huset.

Jeg har altid haft en Forkærlighed for Jøder, deres hurtige, klare Hoveder, deres Dygtighed, Energi og Godgørenhed.

Trier var en elskværdig, dygtig og travl Mand og hans Kone noget af det elskeligste, man kan tænke sig, naar jeg læser Reuters »Landmandsliv« — og det gør jeg idetmindste en Gang om Aaret — tænker jeg, ved den lille Præstekone, paa Bella Trier.

Smuk var hun med Kappen om de endnu fine Kinder, og naar jeg tænker paa, hvorledes hun i sin Travlhed som fuldendt Husmoder trippede om med sin lidt rullende Gang og sørgede for Alle og dog havde saa mange Tanker og Interesser for det Højere, elsker jeg Mindet om hende og længes efter hende. -

Videbech, der var en intim Ven af Sønnen, Ernst Trier, spiste til Middag hos dem hver Tirsdag, og jeg blev da ofte buden med; glædest var Fru Trier, naar

hun kunde overraske Videbech med, at jeg var der; hun kunde saa sige: »Aa, Videbech! tag mig mit lille Schawl inde i Skabestuen« — og saa stod jeg der! Eller: »Det ringer! aa, Videbech! vær saa sød at lukke op, Pigen er ude!« og saa var det mig, der ringede! Hvor hun dog lo, naar Overraskelsen lykkedes! Naar vi havde spist, skulde Fru Trier altid have sig en lille Lur og saa gik vi op med Ernst Trier paa hans Værelse. Der er et Billede, der almindelig kaldes: »lille Theologicum«, det blev netop taget i den Tid, da vi mest kom der.

Der samledes saa efterhaanden mange Grundtvigianere og det var uhyre interessant at høre de unge, begavede og fædrelandsbejstrede Mænd tale sammen. — Der stod *Ernst Trier* i sin Slobrok, der sad *Chr. Baagøe*, den alvorlige *Paludan-Müller*, den glade, ungdommelige *Jens Nørregaard*, som vi kaldte »Tusindfyrd«, *Ludvig Wagner*, *Alfred Jacobsen*, *Viberg* og *Damm*.

Bekendtskabet med Trier's gav Anledning til, at Videbech ved Studentermødet 1862 blev Vicevært for Tømmerhandler Collstrups 2 Gæster, en norsk og en svensk Student og dette gav igen Anledning til, at Visster, Helene, og jeg kom med til en Del af Festerne.

Der var noget saa frisk, næsten uskyldigt over det Hele — de mange, glade unge Mennesker, alle de Taler for Brodersind! og Sammenhold! Paa en Køretur til Lyngby overraskedes vi og blev lidt flauere ved at høre, at de, der forestod Turen, havde ladet Enkedronning Caroline Amalie vide, at vi vilde bringe hende vor Hyldest paa Sorgenfri Slot. Det var for Resten et meget tiltalende Billede i den smukke Sommeraften: den store, skraanende Terrasse foran Slottet med alle de hvidklædte, unge Piger, Studenterne med de hvide

og sorte Studenterhuer og — mellem dem — de høj-røde Lakajer, der bød Forfriskninger om. Mange af os havde det Intryk, at Hofdamerne og Cavallererne fandt, at det var et upassende »Overfald«, men Dronningen lod til at være glad for Talen og var henrivende venlig mod Alle. Jeg gik med en smuk, norsk Student, Thorsson, og vi havde den Lykke at være mellem dem, der kom Dronningen saa nær, at vi fik et Haandtryk og et venligt Smil. — Naar man har læst hendes Brev-vexling med Peter Rørdam, ved man jo, hvad der boede i hende af Fædrelandssind og Kjærlighed til sine Medmennesker. — Rørdam var jo en saa mærkelig Personlighed, at man aldrig glemmer ham. Vi kørte tidt op til Lyngby og hørte ham og vare til Alters hos ham, han var saaledes med i den Handling, at det var, som det var første Gang han udførte den, saa fri for alt vanemæssigt. I Stue har jeg kun været sammen med ham en Gang, det var hos Køster og Caroline, da de var nygifte; han sad og talte med dem og Fader og Moder i den ene Ende af Stuen, i den anden sad jeg mellem nogle unge Piger, vi talte om mit nær-forestaaende Brullup og jeg sagde, at jeg havde kun sat en Betingelse i Ægteskabskontrakten: at jeg ikke vilde have Skænd! Rørdam flyttede sin Stol hen til os og sagde: »Det maa jeg høre! det var meget for-langt, vil De ikke have Skænd?«

»Nej, for det har jeg kun ondt af!«

»Hm! — jeg tror ikke, De slipper for det — lad os tales ved senere.«

Men jeg slap heldigvis for Skænd!

Sidste Gang jeg hørte Rørdam var ved min elskede Broder Axels Begravelse

Mine Brødre og min Søster Helene var jo saa

meget yngre end jeg, at vi — trods vor indbyrdes Kærlighed — ikke havde meget med hinanden at gøre i min Ungdomstid i Hjemmet. Jeg har længt flere Minder om dem fra de senere Aar.

Min yngste Broder Axel var vistnok hele Hjemmets, og i hvert Fald, min Yndling. Det var en forfærdelig Sorg for os Alle, da han døde, kun 29 Aar gammel.

I Somrene 1860—65 boede *Minister Carl Emil Fenger* paa Bondegaarden Onsgaard lige ved Siden af os; kun et Plankeværk, der jævnlig af Drengene blev benyttet som Genvej adskilte os.

Fenger saa vi ikke meget til; som Læge saa jeg ham kun en Gang, da Moder pludselig blev syg, men forstod ved den Lejlighed, hvad han maatte være for en Opmuntring for sine Patienter med sit kyndige, klare Blik og friske Humør. Fru Fenger var noget af det yndigste, man kunde se og trods al sin Svaghed, en meget dygtig Husmoder, hvad der jo kunde være svært nok med de mange Gæster, de havde; hun sagde en Gang: »jeg indbyder først hvem jeg har Lyst til at se, siden tænker jeg paa Pladsen.«

I de glade Aar løb vi mange Gange derind for at faa Berlingske Avis — for Feuilletonens Skyld, naturligvis, jeg husker saaledes »Aurora Floyd«, den første Roman, der behandlede det — siden til Trivialitet exploiterede Emne: en Lady's hemmelige Giftermaal med en Rideknægt eller Tjener.

Da de tunge Krigstider kom, var det jo altid Fenger, der vidste Nyheder fra Krigsskuepladsen.

Clara Fenger smuttede ind og ud hos os som den

Solstraale hun var, med sit lyse Haar, klare Øjne og smilende Mund; naar hun ved Plankeværket eller bag Hækken ud til Marken, kaldte: »Helene!« kom Vilhelm og Oscar gerne ilende og disse lykkelige Sommer-Aar blev da ogsaa Forspillet til hendes Ægteskab med Vilhelm.

Immanuel og *Ewald* vare som hjemme hos os. *Immanuel* var nu særlig min Yndling og jeg ligeledes hans, tror jeg nok, idetmindste var den 9-Aars Dreng næsten jaloux paa *Videbech*.

Det maa have været et højst interessant Hjem for Hvem, der kunde »være med«; ofte traf vi *Monrad* og *Hald* derinde, men ved de selskabelige Sammenkomster blev der ikke »talt Politik«. Jeg husker, at *Fenger* en Gang sagde: »Ja, naar vi kommer sammen til Middag, hvile vi ud og søge at glemme Politiken.« En vis Forholdsregel, naar man ikke vil slide sig op! og vist egentlig en *Villiesag*, som Alle kunde prøve paa at gennemføre, selv om det ikke er Politik, der optager dem.

KRIGEN 1864.

Om de bevægede Tider, der gik forud for Frederik d. 7ds. Død er der skrevet saa meget og det kan jeg heller ikke magte, Søndag d. 15. Nvbr. 1863 kom jo Dødsbudskabet og jeg blev — som Alle — uhyre betaget. Og hvor tydelig mindes jeg den Aften, da Kongens Lig blev ført hertil! *Meldahl* havde skaffet os udmærkede Pladser til at se den sørgelige Ligfærd,

da — i den mørke Novemberaften — Kongens Kiste i den sortdækkede lille Dampers, oplyst af Begfakler, blev ført gennem Havnen.

»En Anelse igennem Alle gik« om kommende Ulykker. Og personlig kom den jo ogsaa til at berøre mig, da Videbech havde meldt sig som Læge ved 18. Regiment og allerede d. 13 December skulde rejse bort. — Med Hjærtet fuldt af Angst og Kval gik jeg den mørke Morgen ind til Thebordet, hvor Moder, Marie og Vilhelmine allerede sad med Videbech, for at følge ham til Jernbanen; det var en stille, skøn Vintermorgen med utallige, blinkende Stjerner; Videbech var i sit sædvanlige friske Humør og Haab ved Afskeden, men hvad jeg led den Vinter — vil jeg aldrig glemme! —

Nogle Dage efter at Videbech var rejst, kom vor trofaste Ven, *Helms*, op for at sige Farvel; nu skulde han af Sted til 18. Regiment. Da han mærkede, at jeg var meget forknyttet ved Tanken om den forestaaende Krig og dens Farer, søgte han paa sin lette, glade Maade at trøste mig; »Husk nu paa, Frøken Nannal at Læger er ikke saa udsatte for at blive skudt, som vi Andre«. Dog — intet kunde trøste eller berolige mig, og Videbech var da ogsaa flere Gange i Fare, bl. a. ved *Mysunde*, hvor Fjenden skød en Kro i Brand, der lige var omdannet til *Lazareth*. Den haardtsaarede Løjtnant *Bluhme* blev af Videbech reddet ud gennem Vinduet og baaret hen til et sikkert Sted.

Det har altid været mig en Sorg, at Videbech ikke fik det Ridderkors, han var indstillet til, jeg syntes, at et Ridderkors givet i en saadan Anledning, vilde have været en virkelig Hæder og Ære.

Lørdag d. 6. Februar kom Fader bleg, næsten syg, hjem og fortalte, at Dannevirke var opgivet uden Kamp

og at vore Tropper trak sig tilbage. Alle sørgede, og da jeg kom hen i Kirken om Søndagen sagde Grundtvig, at det Forræderi havde betaget ham, saa han ikke kunde prædike, men bad os gaa til Alters; efter Altergangen bad han varmt og begejstret for Fædrelandet og da han sagde Amen, sagde hele Menigheden: Amen, Amen, men Alle græd — og kunde næsten ikke synge Salmen:

Urolige Hjærte!

Dog ved det sidste Vers:

Urolige Hjærte! luk op for Guds Fred,
som dulmer al Smerte
og smiler derved!

— — —

var det, som sank der lidt Fred ned i vore sorgfulde Hjærter.

Naar jeg nu tænker tilbage paa den Vinter, kan jeg næsten ikke begribe, hvordan jeg — der altid har været ængstelig — kunde udholde at gaa i den evige Angst og Uro.

Videbech og jeg havde sværmet sammen for »Fänrik Ståls Sägner«; han havde læst dem højt for mig og hans dybe Stemme havde tidt skælvet af Bevægelse. Jeg havde sværmet mest for »Torplickan«, som, (da hendes Moder trøster hende med, at hendes Elskede er uskadt, han har ikke været med i Slaget: »Han lefver än, han tänkt på dig och därför lefver han.«) iler bort til Valpladsen for at søge ham der, men forgæves:

»O moder, jag har sökt bland lik till sista skymt af dagen,
 men ingen af de slagna bar de kära anletsdragen;
 Nu vill jag icke dväljas mer på denna svekets ö,
 Han fanns ej bland de döda der, ock därför vill jag dö.«

Jeg var sandelig ingen Torpflicka, det følte jeg nu; jeg ønskede blot, at Videbech — ligesom Helms — var blevet taget til Fange og var uden for Faren.

Nej, jeg var ingen Heltinde, men jeg søgte dog altid at skjule min Angst og ikke at plage de Andre med min Uro og Bekymring. Saa gik da den tunge Vinter og endelig kom Foraaret og med det Vaabenhvilen. Jeg havde faaet Lov at rejse med Fru Hertel til Slesvig, men saa blev det bestemt, at Videbech skulde komme til København og d. 20. Maj stod jeg saa paa Banegaarden og ventede paa Toget, der skulde bringe ham hjem. Marie trykkede min Arm ind til sig og sagde bevæget: »Nu kommer Lønnen for Dit lille taalmodige Ansigt i Vinter!« Den ømme, kærlige Marie, om hvem jeg kun har de allerskønneste Minder! Om hende kunde man sige med Aarestrup: »der er en Verden i Dit Indre«, saa stort et Hjerte, saa lys en Forstand, saa rig en Fantasi! I musikalsk Henseende tror jeg ikke det er formeget at sige om hende, at hun var genial, hun hørte, opfattede og gengav som næsten ingen Anden, og saa hendes dejlige, sjælfulte Sang; men mest af Alt elsker jeg dog Mindet om hendes ømme Deltagelse. Naar hun blot trykkede min Haand med det bløde og dog faste Tryk, hvor følte jeg mig forstaaet! eller hun skrev et Par af sine kærlige Ord, følte jeg en dulmende Varme omgive mig. Hun havde mest af Faders altid aabne Hjerte af alle os Børn.

Hvor var det en Glæde at se Videbech igen og

være sammen i 8 lykkelige Dage! Men saa kom jo Adskillelsen, og al Uroen og Ængstelsen vendte tilbage, da Als blev taget. Ja, det var en tung og trist Sommer og jeg saa ikke Videbech igen før i November. Da fik jeg at vide, at han skulde forflyttes fra Køge til Aarhus og fik saa Lov at rejse derned sammen med Vilhelm for at sige Farvel. Jernbaneturen og den langtrukne Diligencekørsel fik da endelig en Gang Ende, nu begyndte Møllerne, de spredte Huse og endelig holdt vi udenfor »Norske Løve«. Der stod Videbech og modtog os! hvor dejligt at mødes igen! Efter Frokost gik vi en yndig Tur ud til Gl. Køgegaard og ind i Kirken og kom saa hjem — trætte og sultne — til »Norske Løve«, hvor Videbech havde bestilt et nydeligt Middagsbord dækket: Suppe, Fisk, Andesteg, Budding og Frugt, Rødvin og Rhinskvin; vi var saa muntre og glade, som om vi aldrig skulde skilles og dog slog Afskedstimen snart og den lange Diligencetur begyndte igen. Vilhelm var ved Middagen i sit bedste Lune, saa munter og morsom. — Jeg har senere tidt tænkt, at hans spøgefulde og forfriskende Maade, foruden hans Dygtighed og Omhu som Læge, vist har bidraget til at gøre ham saa elsket i hans store Praxis.

Jeg skulde dog have den Glæde endnu en Gang at besøge Videbech i Køge. D. 11. December skulde der være Afskedsfest og Bal for Regimentet; min Svi-germøder vilde rejse derned og jeg var buden med, men maatte ikke komme. Da Videbech blev saa bedrøvet derover, plagede jeg Fader saalænge til jeg fik Lov, men tænkte: nu vil Du overraske ham! Søndag d. 11. December holdt Diligencen saa igen udenfor »Norske Løve«, jeg trykkede mig saa langt ind i Krogen som muligt og lod ham modtage sin Moder først,

dog — hans Øjne søgte spejdende ind i Vognen og — hvilke Straaler tændtes der ikke i dem!

»Bliver Du til Ballet?«

»Ja, se om der er nogen Kuffert paa Diligencen!« svarede jeg.

Ballet var, trods det at alle Damerne skulde tage Afsked med Mænd, Brødre eller Kærester, saa livligt, Regimentsmusikken saa animerende og Spadsereturen hjem fra Ballet saa dejlig i den stjerneklare Frostnat — med Havets dybe Brusen, det var uforglemmeligt!

Min kære Svigermoder, der taalmodig havde overværet Ballet, og jeg gik saa til Ro, men sove kunde jeg ikke. Genklang af Musikken og Havets Brusen blandede sig med mine Tanker. Næste Morgen tog vi Afsked; Regimentet med klingende Spil drog vestpaa og vi rullede langsomt nordpaa i den gamle Diligence.

SLUTNING.

Da Videbech 1865 var blevet Underlæge og bosat i Aalborg, blev vort Bryllup bestemt til d. 19. Oktober.

En Dame fra Java har en Gang fortalt mig, at en Brud derovre, den sidste Tid før Brylluppet, bliver behandlet som en hellig Person. Hun gaar klædt i hvidt, bliver skaanet for alt Arbejde og modtager af Alle Bøiser paa Kærlighed og Deltagelse.

Jeg kan næsten sige, at jeg — de sidste Uger før mit Bryllup — blev behandlet paa en lignende Maade. Jeg havde ikke været rask, saa Brylluppet blev udsat

til d. 29. og hver Dag bragte mig Beviser paa mine Kæres Omhu og Kærlighed. Jeg blev skaanet for al Travlheden og Tilberedelserne til Festen, skulde ikke rundt til Dameskræderinder, Frisørinder o. s. v. Vor kære, trofaste Jomfru Berg sad oppe paa sit Værelse og syede min yndige, hvide Silkekjole og Prøver var der ikke mange af. Min Onkel, Biskop Severin Bindedsbøll, der skulde vie os, kom fra Falster flere Dage før Brylluppet sammen med sin Kone og hver Middag var en lille Fest. Mine Veninder: *Clara Winding*, *Frederikke Løvenfeldt*, *Caroline Køster* og mange Andre bragte mig Blomster og Gaver — ikke at tale om Moders Æmhed og milde Ro ved Afskeden, om mine Søskendes kærlige Opfindsomhed, eller om Fader, der ikke kunde blive træt af at udfinde Ting, der kunde glæde mig eller være til Nytte paa den lange Sørejse til Aalborg. Jeg gik som i en Drøm og endelig kom Dagen før mit Bryllup og med den min Brudgom. Om Aftenen kaldte Fader mig ind til sig og bad mig ikke glemme i mit ny Hjem »at banke paa« hos ham, hvis det skulde knibe lidt for mig; saa kaldte han Videbech ind og sagde det samme til ham og tilføjede saa bevæget: »med den største Tillid og Glæde giver jeg Dem min kære Nanna!« Jeg havde hidtil holdt mig tapper, men nu kom Taarerne vældende frem. — Bryllupsdagen blev en dejlig Festdag og næste Dag stod vi to Nygifte paa »Danias« Dæk og viftede til alle de Kære, der fulgte os, og som vi stode den Dag i fuld Tillid og Kærlighed til hinanden, gav Gud os at leve sammen i næsten 25 Aar med vore kære Børn: Johanne, Poul og Erik.

STAMTAVLE
OVER
WILHELM WANSCHER'S
EFTERKOMMERE

STAMTAVLE
OVER
WILHELM WANSCHER'S
EFTERKOMMERE.

Wilhelm Wanscher, Søn af Købmand Christopher Wanscher og Karen Smidt, f. 21. April 1802 † 4 Decbr. 1882. Papirhandler og senere Grosserer i København. Gift 19. Maj 1834 m. Karen Johanne Juliane Wegener, f. 27. Juli 1814 † 12. Maj 1879, Datter af Forstander paa Jonstrup Seminarium, Consistorialraad Jens Ernst Wegener og Marie Birgitte Bindsbøll.
8 Børn:

- a. 1. *Jens Ernst Wanscher*, f. 1835 † 1835.
- a. 2. *Johanne Marie Juliane Wanscher* f. 22. Juni 1836 † 8. Februar 1912.
- a. 3. *Nanna Wanscher*, f. 20. Juni 1838, gift 29. Oktb. 1865 med Carl Alexis Henrik Bernhard Videbech, Søn af Branddirektør i Sorø Amt, cand. phil. Kancelliraad, Henrik Klein Wulf Videbech († i Pedersborg ved Sorø 17. Maj 1857) og Bernardine Pauline de Torné † 14. Januar 1905. (Datter af en fransk Emigrant Joseph de Torné) f. i Pedersborg v. Sorø d. 16. Jan. 1836. Student fra Sorø Akademi 1855 I; med. Eks. 1863 laud. Kand. paa Kom. Hosp. Sptbr. 63—65. Reserve-

- læge i Hæren 1. Novbr. 63; konst. Underlæge v. 18. Regiment i Felttoget 64, v. 17. Regiment 15. August 64, v. 9. Battl. i Aalborg 14. Marts 65, overkomplet Korpslæge v. samme 67—68, prakt. p. Tersløsegaard v. Sorø fra 68, i Stubbekjøbing fra 69, Distriktslæge i Stubbekjøbing fra 30. Maj 1876, Stiftsfysikus over Lolland-Falsters Stift fra 11. Decbr. 85 til sin Død 2. Marts 89. 3 Børn:
- b. 1. *Karen Johanne Vilhelmine Videbech*, f. i Aalborg 2. Oktbr. 1867.
 - b. 2. *Poul Henrik Carl Videbech*, f. 9. Oktober 1869 paa Tersløsegaard ved Sorø. Student 87 I fra Nykjøbing Cathedralsskole, med. Eks. 91 ~~1881~~ I. Reservelæge ved Sygehuset i Odense Jan. 95—Aug. 96. Konst. Afdelingslæge i Hæren i Næstved og Vikar Sptbr.—Oktb. 96. Reservelæge ved Sygehuset i Skive Jan.—Maj 97. Kand. ved Sct. Johannes Stift. Oktbr. 97—Sept. 99, II Assistent ved Fred. Hosp.'s oto-laryngolog. Klin. Jan.—Juli 98, Prakt. i Kbhvn. Juli 98, Kand. ved Fred. Hosp. Oktbr. 99—Juni 01. Medl. af Soc. franç d'électrothérapie. I Tyskland April—Maj 98, i Paris 99. Prakt. Læge i Viborg Juni 01. Dr. med. 4. Februar 02, (Bidrag til Læren om coxa vara.) Korpslæge 1. Sptbr. 02. I Berlin Aug. 06, Overlæge i Hæren Februar 08, og Chef for Garnisonssygehuset i Viborg 1. Juli 08, i Tyskland Juli 1909, Juli 1910, Juli 1911. Gift 14. Oktbr. 98 med Gerda Lorck, f. 12. Decbr 1875, Datter af Overlæge Lorentz Lorck og Odalie Leontine Kemp. 2 Børn:
 - c. 1. *Bent Carl Henrik Videbech*, f. i Kbhvn, 26. Sept. 1899.

- c. 2. *Hemming Otto Alexis Videbech*, f. i Kbhvn. 5. Marts 1901.
- b. 3. *Erik Videbech*, f. 29. September 1875 i Stubbe-
kjøbing. I Boghandlerlære og senere Medhjælper
i C. A. Reitzel's Boglade fra 1892—98. Boghand-
lermedhjælper i Leipzig og Bonn fra 1899—1901,
i København fra 1901—04. Hos Steckert & Co.
Boghandlere i New York fra 1904—12. Hos
Lemcke & Buechner fra 1912.
- a. 4. *Vilhelmine Wanscher*, f. 2 April 1840 † 8. Novbr.
1892. Gift d. 21. Nvbr. 1872 med Hans V. Berg,
f. 26. December 1840. Søn af Præst Jens Ru-
dolf Johannes Berg og Karen Cathrine Engel.
Student 60 II fra Nykjøbing F. Konst. Under-
læge i Søværnet 64. Med. Eks. 67 laud. Kand.
ved Fred. Hosp. Septbr. 68—Aug. 70, Reserve-
medikus ved Fred. Hosp. Afd. B Novbr. 70—
Oktbr. 72, Prakt. i Kbhvn. Korpslæge 25. Sptbr.
72, Overlæge i Søværnet 28. Oktb. 80, R. af D.
28. Febr. 82, Fung. Stabslæge i Søværnet Jan.
88, D. M. 8. April 88, K.³ 8. April 98, Pr. R. Ø. 2,
4 April 03. 4 Børn:
- b. 1. *Vilhelm Berg*, f. 11 August 73 † 11 Sptbr. 73.
- b. 2. *Hans Berg*, f. 11. August 73. Student fra Bor-
gerdydskolen 92, cand. jur. 1900. Assistent i
Finansministeriet (Revisionen). Gift 1. Juli 1905
med Augusta Antonette Finne, Billedhuggerinde,
f. i Bergen d. 11. Marts 1868. Datter af Oberst-
løjtnant Finne og Hustru, f. Birkeland.
- b. 3. *Nanna Berg*, f. 8. Maj 1875.
- b. 4. *Steffen Holger Berg*, f. 25. Febr. 1877. Student
1895. Direktør for Firmaet P. C. Olsen. Gift
d. 21. Marts 1902 med Asta Olsen, f. 23. Aug.

1881. Datter af Oliemøller Alfred Olsen og Thora Seehusen. 3 Børn:

- c. 1. *Niels Berg*, f. 21. Januar 1903.
- c. 2. *Ole Berg*, f. 8. April 1904.
- c. 3. *Jørgen Berg*, f. 6. Dcbr. 1906.
- a. 5. *Vilhelm Wanscher*, f. 12. Juli 1842 i København † 6. Februar 1901 i Skibby. Student 1862 II v. West. Inst. med. Eks. 1870 laud. Kand. ved Kommunehospitalet Septbr. 70—Febr. 72. Prakt. Læge i Skibby ved Roskilde Marts 1872. Distriktslæge i Skibby 25. Oktbr. 1875. R. 12. April 1898. Gift 23. Aug. 1872 i København med Clara Fenger, f. 12. Novbr. 1847. Datter af Geheimeetatsraad, Dr. med. Carl Emil Fenger og Ida Marie Plockross. 2 Børn:
 - b. 1. udøbt Pige f. 1873 † 1873.
 - b. 2. *Emil Vilhelm Wanscher*, f. 13. Januar 1875 i Skibby. Student 92 I fra Metropolitanskolen, med. Eks. 98, laud. Kand. ved Diakonissestiftelsen Sptbr. 98—Jan. 01. Konst. Distriktslæge i Horns Herred Jan.—Juli 01. Reservelæge ved Finsens Lysinstitut Jan. 02—Febr. 04. Kand. ved Fred. Hospital Marts 04—Mai 05. Prakt. i København Novbr. 01. Konst. Kommunelæge Aug.—Sptbr. 05. Reservelæge ved Sct. Josephs Hosp. gynækolog. Afd. Jan. 06. Gift 23. Sptbr. 05 med Johanne Michelsen, f. 5. Juni 1881. Datter af Overlærer Michelsen og Hanne Wulff. 3 Børn:
 - c. 1. *Oscar Vilhelm Wanscher*, f. 2. Aug. 1906.
 - c. 2. *Jørgen Emil Wanscher*, f. 21. Oktbr. 1910.
 - c. 3. *Bent Torben Wanscher*, f. 23. Febr. 1912.
- a. 6. *Helene Wanscher*, f. 8. Juni 1844 † 9. Novbr. 1912.
- a. 7. *Oscar Wanscher*, f. 19. Marts 1846 i København.

Student 1864 I fra v. West. Inst. med. Eks. 1871 laud. Assistent ved Edm. Hansens Øjenklinik Jan. 72—Juli 74, Kand. ved Kom. Hosp. Aug. 72—Juni 74. Udenlands Juni 74—Mai 75. Reservecirurg ved Kom. Hosp. Afd. I Mai 75—April 78; Dr. med. 27. Juni 77. — Prakt. i Kbhvn. 75. Korpslæge 29. Jan. 79. Prosector chirurgiæ Juli 79—Aug. 80. Censor ved med. Eks. 83—89; Privatdocent 83. Konkurrerede til Posten som Docent ved Univers. i klin. Kirurgi 85. Konsulent for Bestyrelsen for de militære Underklassers Pensionering og Invalideforsørgelsen 24. Oktbr. 90. Udenfor Nr. som Korpslæge 5. Novbr. 90. Afsked 30. Jan. med Karakter af Overlæge. Overchirurg ved Fr. Hosp. Afd. D og extraord. Docent i klin. Kirurgi 1. Sptbr. 92. R. 3. Mai 95. Prof. extraord. i kirurgisk Patologi 4. April 1900. † 7. Marts 1906.

Gift 19. Jan. 81 med Johanne Margrethe Hage, f. 23. Juli 50 i Nakskov, Datter af Gross. Konsul Christopher Theodor Friedenreich Hage og Nancy Amalie Margrethe Hammerich. 4 Børn:

- b. 1. *Christopher Wanscher*, f. 29. Novbr. 1881. Student fra Metropolitanskolen 1902 I, cand. polyt. 1907. Ingeniør i Kanada. Gift 21. Juni 1910 med Nellie Rahr, f. 22. Oktbr. 1888. Datter af Konsul Viggo L. Rahr og Hustru, f. Lamond. 1 Barn:

 - c, 1. *Jon Oscar Wanscher*, f. i Kanada 13. Aug. 1911.

- b. 2. *Ellen Margrethe Wanscher*, f. 12. Aug. 1883.
- b. 3. udøbt Pige f. 1. Novbr. 1884 † 20. Febr. 1885.
- b. 4. *Axel Wanscher*, f. 1. Septbr. 1889. Student fra Metropolitanskolen 1907, I med Udmærkelse.

- a. 8. *Axel Wanscher*, f. 3. Sptbr. 1848 † 27. November 1877. Student I 66. Ingeniør og Fabrikejer i Horsens, gift 6. November 74 med Arngoth Dorothea Petronelle Christine Laub, f. 25. Debr. 48. Datter af Biskop Otto Conrad Laub og Susanne Tostrup. 2 Børn:
- b. 1. *Vilhelm Wanscher*, f. 26. Juli 75. Student fra Schneekloths Skole 92 I. Magister artium i Kunsthistorie 1898. Assistent ved Kunstindustrimuseet 1912. Gift 17. Novbr. 1900 med Laura Kirstine Baagø Zeuthen, f. 3. Sptbr. 77, Datter af Proprietær Henrik Zeuthen og Emilie Nobel. 3 Børn:
- c. 1. *Axel Wanscher*, f. 5. Jan. 1902.
- c. 2. *Ole Wanscher*, f. 16. Sept. 1903.
- c. 3. *Johan Henrik Wanscher*, f. 12. Maj 1906.
- b. 2. *Karen Johanne Wanscher*, f. 11. Dcbr. 1876, gift 15. Febr. 1901 med Svend Bentzon, f. 22. Febr. 75, Søn af Landinspektør Lars Bentzon og Christine Bang. Student 1892 I, cand. jur. 1898. Herredsfuldmægtig i Svendborg. 3 Børn:
- c. 1. *Karen Susanne Bentzon*, f. 6. Dcbr. 1905.
- c. 2. *Inger Kristine Johanne Bentzon*, f. 12. Oktbr. 1906.
- c. 3. *Johan Svend Bentzon*, f. 1. Februar 1909.